

DOMOLJUB

Ishaja vsak četrtak. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 32.

V Ljubljani, dne 8. avgusta 1912.

Leto XXV.

Brezverska agitacija.

Kmečke liberalce, kolikor jih je še, pregovarjati je težka reč. Ko ne more družega več, pa zaloputa: »Saj smo mi tudi kristjani. Ali ne hodimo v cerkev. Za vero torej prav nič ne gre.« In vendar gre za vero, pa prav v prvi vrsti. Liberalni časopisi ne puste nobene sveste reči pri miru. Časih sicer zapišejo kako versko besedo, da potem tem hujše udarijo. Naši ljudje poznajo te liberalne zvijače in jim ne gredo na lim. Treba je pa vendarle s popolno jasnostjo gledati v prihodnost in presoditi, kam mora pripeljati liberalna misel. Zgledi nam to jasno kažejo. Že pri nas jih je nekaj, ki so odkrito vrgli vsako vero v stran, se odločili iz cerkve in sedaj pod imenom svobodne misli zapeljujejo druge. Ta reč bo šla svoj pot.

Na Nemškem se je ustanovilo posebno društvo brezvercev, ki agitirajo z vsemi silami, da bi jih dobili čim več takih, kateri se odpovedo svoji veri. Dolgo časa še ne deluje in vendar se že zdaj hvali, da je že pripravilo 200.000 protestantov za odstop.

Zdaj imamo tudi v Avstriji tak brezverski odbor. Dne 23. julija je sklical prvi javni shod na Dunaju. Hvala Bogu, za zdaj še ne kaže, da bi imel pričakovati kaj posebno dobre letine. Kljub silno razviti agitaciji se je udeležilo shoda samo 16 oseb. Toda zavoljo tega še ne smemo biti brez skrbi. Plaz je vsak začetkom majhen, ko pa začne divjati po strmini, je vsako trenotje večji in nazadnje tako močan, da vse podere pod seboj. Avstrijski brezverci hočejo porabiti evharistični shod za agitacijo. Dobro vedo, da bo s tem shodom versko življenje in katoliško prepričanje dobilo novih, čilih močl.

Peklo se znaša, ko gre za vero. Z vsemi silami hočejo brezverci ob ti priliki doseči, da bi čim največ oseb izstopilo iz katoliške cerkve. Imenovani odbor je sklenil začeti najhujšo agitacijo. Med ljudstvom, zlasti med socialnimi demokrati, širijo listke, ki imajo tole vsebino: »Zavežem se, če se dobi do evharističnega shoda . . . oseb, ki so pripravljene izstopiti iz katoliške cerkve, da tudi jaz izstopim.« Posamniki naj potemtakem zapišejo število, kateremu se hočejo tudi sami pridružiti; dotični listek pošljejo agitatorji na odbor in od tam se vsakemu naznani, koliko se jih je priglasilo.

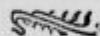
V odboru so voditelji socialni demokrati. Vendar pa moramo z veseljem priznavati, da vsaj nekateri socialno demokratični voditelji ne odobravajo te neumne agitacije, ker dobro vedo, da imajo avstrijski delavci mnogo drugih koristnejših in potrebnjših reči, nego izzivati verski boj in s tem še bolj, nego doslej, onemogočiti tako potrebno delavsko edinost. Žalibog, da socialno demokratično časopisje v tem oziru ne posluša svojih voditeljev. Ostudno, bogokletno zabavljanje proti vsaki veri, zlasti pa proti evharističnemu shodu, je socialno demokratičnim listom mnogo bolj domače, nego boj za delavske pravice. Liberalci gredo z njimi roko v roki. Zato ne dvomimo, da bo brezverska agitacija tudi pri nas o priliki evharističnega shoda zadivjala do besnosti. O priliki tega shoda sklicujejo brezverci na Dunaju zase sestanek, češ, da se hočejo posvetovati o sežiganju mrličev. Hudoba dviga kvišku svoje rogove.

No, pri nas se bomo že, kakor je treba, uprli temu peklensko grdemu poizkusu. Ne smemo pa prezreti, da pri nas taka agitacija nima še ugodnih tal, ker se brezverci še boje in se zato

ne upajo očitno na plan. Ko bi bili liberalci na vrhu, bi bilo seveda tudi v tem oziru drugače.

Ne slepimo se! Takoj, ko bi ponehal naš boj proti liberalcem, ko bi se dali le nekoliko preslepiti njihovim zvijačam, bi pokazali, kaj znajo. Ne sme nas motiti, da še večina liberalnih volivcev hodi v cerkev. Ko bi liberalci zmagali, bi se ta reč brž izpremenila. Brezverski voditelji bi vrgli krinko s obraza in začela bi se najbesnejša agitacija v zmyslu brezverskega dunajskega odbora.

Naše ljudstvo to sluti; zato pa protiliberalnega boja ne opusti, dokler bo kak liberallec v javnem življenju kaj pomenjal. Veselo gre po naših deželah klic: Proč z liberalci iz občinskih, cestnih, zdravstvenih, šolskih odborov; proč z njimi iz deželnih zborov, iz državne zbornice, proč z njihovimi društvi in časopisi. Na straži bodimo! Čas je resen in naša dolžnost je, da dedščino svojih očetov, vero in dom, ohranimo svojim potomcem in da jim v vseh ozirih izvojujemo boljšo bodočnost. Evharistični shod na Dunaju bode naše sovražnike. Bog daj, da tudi v naše vrste prinese novega ognja!

Veliki sestanek slovenskega in hrvaškega katol. narodnega dijaštva v Ljubljani.

Minuli četrtek se je zbralo v Ljubljani slovensko in hrvaško dijaštvo, ki je ostalo zvesto krščanskim načelom, ono dijaštvo, ki je ni potegnil za seboj val liberalizma. Pred dobrim desetletjem je bila še skoro vsa naša učeča se mladina v taboru razdirajočega liberalizma, ki jo je polagoma iztrgal vernemu slovenskemu ljudstvu. Nastal je

velik prepad med ljudstvom, ki je ostalo verno in našo mladino po srednjih in visokih šolah, ki je izgubila verski čut, zavrgla svetinje sv. vere. Ona ni imela zmisla za ljudske potrebe, njihovo srce je bilo neobčutno za krivice in udarce, katere je moralo prenašati kmečko ljudstvo. Izšla je iz ljudstva, a se mu je odtujila, tako da je bila zanj izgubljena.

Počasi se je pričelo obračati na bolje. Leto za letom rastejo vrste onih, ki so ostali kljub slabemu vplivu današnje družbe zvesti verskim načelom, vrste mladeničev, ki se zavedajo, da so izšli iz ljudstva in da morajo tudi svoje moči in zmožnosti obrniti v korist in povzdigo ljudstva, da pride do svojih pravic. To jim narekuje hvaležnost do svojih roditeljev, ljubezen do domače grude, do svojega ljudstva. Ker je potrebno, da se to dijaštvo natančneje med seboj spozna, se večkrat zbira na skupnih sestankih, kjer se prestejejo vrste slovenske katoliško-narodnega dijaštva in naredijo načrti za delo v bodočnosti.

Letos se je zbralo slovensko katoliško dijaštvo skupno s hrvaškim katoliško dijaštvom, ki si je istotako zapisalo na svojo zastavo: Z Bogom za narod! Ni čuda, da se je zbralo enakomisleče slovensko in hrvaško dijaštvo k skupnemu sestanku, saj je hrvaško ljudstvo iste krvi in istega rodu kot mi, le zgodovina nas je oddaljila. A zopet se moramo približati na vseh poljih drug drugemu, saj je naša lepša bodočnost mogoča le v edinstvu s hrvaškim narodom. Ta sestanek je pokazal, da si nismo tuji, ampak da smo si bratje po krvi, da moramo skupno delati za našo boljše prihodnost. Mladina gre v tej edinosti naprej, ljudstvo bo polagoma samo sledilo.

Gotovo je velikega pomena letošnji sestanek za nas. Zbrala se je mladina, ki je in hoče ostati verna kakor je verno slovensko ljudstvo, mladina, ki se sedaj pripravlja po srednjih in visokih šolah za različne poklice in bo kakor hitro pride v življenje, delala na raznih poljih, da se slovensko ljudstvo še bolj povzdigne umsko in gospodarsko. Dalje je sestanek važen za napredovanje skupne slovensko-hrvaške misli, pomembna radi tega, da se vedno bolj zavedamo, da smo Slovenci in Hrvati en narod, ki zasluži, da se mu reže boljši kruh kakor do sedaj, da se razširi med nami povsod trdna zavest, da bomo dosegli boljše čase le z združenimi močmi v edinstvu s Hrvati.

Gotovo je dobilo naše dijaštvo na tem sestanku v teh dnevih novih moči, novega navdušenja, da se bo moglo res dobro pripraviti za delo v oni smeri kakor si jo je označilo na svoji zastavi: Z Bogom za slovensko - hrvaški narod!

Sestanek, ki se je vršil 1., 2., 3. in 4. avgusta, se je zelo dobro posrečil. Že v sredo, dne 1. avgusta je dospelo veliko število hrvaških dijakov iz Banovine, Bosne in Hercegovine. Pozdravili so jih na kolodvoru naši dijaki. V lepem sprevidu s hrvaško trobojnico na

čelu so šli v mesto. Zvečer in ponoči so dospeli drugi iz Istre in Dalmacije, vseh hrvaških dijakov je došlo okrog 300, enako so se zbrale vrste slovenskega dijaštva.

V četrtek so se začela zborovanja, ki so bila vedno polnoštevilno obiskana. Hrvaški in slovenski dijaki so zborovali nekaj skupno, nekaj vsak zase.

Tudi občinstvo se je v velikem številu udeleževalo slavnosti. Na pozdravnem večeru v »Unionu«, pri slavnosti v »Ljudskem domu«, ki se je vršila v priložnost desetletnice akademičnega društva »Zarja« in na poslovilnem komerzu v soboto v »Unionu« se je zbralo toliko ljudi, da jih je moralo mnogo oditi, ker je bila tako velika dvorana hotela »Union« premajhna. Vse prireditve so se prav slovesno izvršile, občinstvo je burno pozdravljalo hrvaške dijake. Slavnosti so se udeležili med drugimi odličnjaki ljubljanski škof dr. Jeglič, škof z otoka Krka, dr. Mahnič in deželni glavar g. dr. Ivan Šusteršič. V nedeljo so pohiteli hrvaški dijaki na Bled, drugi zopet v Postojno, da si ogledajo našo slovensko zemljo.

Sestanek je pokazal, da smo si Slovenci in Hrvati res bratje po krvi, da je skrajni čas, da hodimo ramo ob ramo povsod, ker le v takem edinstvu se bo zboljšal naš položaj, da dosežemo istih pravic kot jih imajo drugi narodi. Skupno delo bo pripomoglo, da se uredniško besede: Bodočnost je naša slovensko-hrvaška!

Kranjski deželni zbor.

Završnica.

Glede Završnice se je omenila koncesija inženirja Jakoba Tobella že v poročilu XXXII. seje z dne 28. oktobra 1910. leta. Ker je vodna moč Završnice ena najjačjih na Gorenjskem, ni smel deželni odbor biti vnemaren za nje pridobitev ter je pregovoril inženirja Tobella, da je proti odškodnini odstopil od svoje koncesije. Istočasne obravnave s posestniki gonilnih naprav in zemljiškimi lastniki ob Završnici so tudi imele ugoden uspeh, in na ta način je deželni odbor mogel v zmislu sklepa deželnega zbora v XXXII. seji z dne 28. oktobra 1910. leta, točka 4., v začetku julija 1911. leta odrediti silotvorno napravo na Završnici.

Za uporabo moči upoštevani strmec Završnice znaša okroglo 450 m. Najkoristnejše bi ga bilo udelati v treh stopnjah, izmed teh pa bi bilo najbolj vpoštevati spodnjo stopnjo s 162 m strmca. Srednja silotvornost te stopnje znaša 1150 konjskih moči, zviša pa se začasno lahko do 4000 k. s.

Vsi stroški za to najbolj upoštevano silotvorno napravo se proračunjeni z izdatki za odkup obstoječih vodnih pravic in pa potrebnega sveta, toda brez električnega daljnovoda, na okroglo 1-8 milijona kron, pri prvi, le deloma izvršeni izdelavi bi pa znašali samo 1-2 milijona kron.

Da bi deželni odbor dobil kar najtrdnjšo podlago dozdevnim stroškom, zlasti za Završnico odvajajoči rov — to je pri proračunu najnegotovejši del naprave —, je sklenil v začetku avgusta meseca leta 1911., napraviti poskusne rove v lastni upravi po projektni tvrdki »Brata Redlich in Bergers«. Poskusi so bili zadovoljivi in so dokazali, da bodo sigurno zadovali stavbnim stroškom, ki so se za to proračunili na podstavi neugodnih gorskih razmer. Po dokončanih poskusnih rovih se s poslovnega stališča nikakor ni videlo primerno ustaviti

delo, temveč je kazalo, porabiti zimo 1911/12 v to, da se rov sam izdelal. Deželni odbor se torej ni obotavljal dodelati rov, ki je bil srečno brez težav prebit dne 31. marca t. l. Nadaljnje delo je potem bilo obzidanje rova s cementno malto itd.

Za završniško silotvorno napravo doslej narasli, oziroma izdani stroški znašajo: a) za odkupljene vodne pravice in zemljišča z vsemi pogodbenimi izdatki okroglo 244.036 K 89 vin., b) za napravo rova in dotičnih postranskih del okroglo 80.902 K 74 vin., skupaj 324.939 kron 63 vin.

Na podstavi dosedanjega proračuna za silotvorno napravo je računati stavbne stroške za eno konjsko moč na okroglo 1000 K, kateri znesek se z ozirom na previdno sestavljeni proračun nikakor ne bo prekorajčil pri dovršitvi vse naprave, temveč znatno zmanjšal.

Kako zanesljivo je osnovan proračun, kaže že pri rovu zadobljena izkušnja, kjer znašajo dejanski stroški okroglo 110.000 K proti proračunjeni vsoti 178.000 K.

Hidromehanični in električni del naprave se bo letos jeseni oddal po javnem natečajnem razpisu in spomladi leta 1913. montiral, tako da bodo na Gorenjskem, če bo delo napredovalo brez ovir, utegnili že ob pričetku poletenske dobe leta 1913. imeti elektriko. Seveda je to mogoče le, ako ima deželni odbor glede potrebnih del, osebja itd. primerna pooblastila.

Tako otvorjeni vir električne energije daje povod, da se lotimo sedaj tudi vprašanja o elektrificiranju železnic na Kranjskem. Deželni odbor se je glede tega že obrnil do c. kr. železniškega ministrstva in poudaril to dejstvo, da bi bila zlasti železnična proga Trbiž—Ljubljana sprito velikega krajevnega prometa in kot zvezna železnica med tremi glavnimi progami (Dunaj—Trst, državna in južna železnica in Dunaj—Ponteba) jako prikladna za električni obrat, ne glede na korist, ki bi jih električna vršba donesla tujskemu prometu na Gorenjskem z vsemi svojimi ugodnostmi.

Zadeva se bo v kratkem pospešila, ker se skoraj sklene splošna pogodba s c. kr. upravo državnih železnic za dobavo električnega toka.

Da si deželni odbor pridobi kar največ izkušenj o udelovanju vodnih sil, je konec maja meseca leta 1911. sklenil, poslati nekaj oseb v gornjo Italijo, kjer so se v zadnjem desetletju posebno na tem torišču izvršile čudovite naprave. Na učenem potovanju, ki so se ga udeležili tudi zastopniki c. kr. uprave državnih železnic, so videli odposlanci deset največjih silotvornih vodnih naprav italijanskih in imeli tudi priliko, ogledati si nekaj železnic z električnim obratom.

Vse, kar so videli odposlanci, jim je natančno razjasnilo, kako blagovito vpliva na široko osnovana uporaba vodnih sil na splošnost in ljudsko blaginjo, deželni odbor pa je polkrepilo v zavesti, da je njegova akcija brezpogojno potrebno sredstvo za gospodarsko povzdigo in kulturni razvoj dežele Kranjske. Deželni odbor si je pač v svesti, da se dežela ne more mahoma tako razviti, da nameravane deželne električne naprave ne bodo morebiti prva obratna leta donasale neposredno dobička, da bo morda nekaj časa potreba doplačevati v pokritje obratnih stroškov. Toda ob razmerah, kakršne so dandanes, ni dvoma, da se bodo prej ali slej naprave, ki se bodo polagoma zgradile, popolnoma izrabljale in potem gotovo izplačale.

Ker je potreba rabilce toka iz završniške elektrarne pravočasno obvestiti o cenah, ki jih bo plačevati, se že izdeluje dotični tokovni tarif.

Visoki deželni zbor izvoli skleniti: 1. Podano poročilo se vzame na znanje. 2. Deželni odbor se pooblasti, da dogradi završniško silotvorno napravo in ukrene vse, kar je potrebno, da se čimpreje spravi v obrat. 3. Deželnemu odboru se naroča, naj nadaljuje akcijo za uporabo kranjskih vodnih sil kar najenergičneje in odredi vse, kar bi moglo to uporabo kar čimpreje uresničiti.

O tem poročilu deželnega odbora se je posvetoval nalašč za to izvoljeni odsek 10 članov in o uspehu tega posvetovanja je poročal

poslanec Piber obširno; opisal je veliki gospodarski pomen teh naprav in izrekel odboru zahvalo ljudstva, ki si teh velikih naprav želi. Končno se prilagodi v imenu odseka predlogom deželnega odbora. — V debati, ki se je nato razvila, so se liberalni nasprotniki postavili na jako nizko stališče: nasprotovati za vsako ceno, samo zato, ker take predloge stavi S. L. S. Ne bomo se posebej s temi ugovori pečali, ker nimajo nobene pametne misli v sebi. Od liberalne strani se je že prej storilo vse, da se veliko delo že v kali ubije. Besno je liberalna stranka padla po deželnem odboru in z lažmi ter zavijanjem begala javnost, smejala dr. Lampeta in deželni odbor. Toda končno je pa vendarle zmagala zdrava pamet: ne sicer pri liberalcih, ker ti je nimajo, pač pa pri vseh razsodnih ljudeh. Zgodilo se je nekaj, česar nismo pričakovali: Prepričevalni razlogi dr. Lampeta in uzorno tehnično delo predlož. projektov so uverili celo veleposestvo, da je po dr. Lampetu započeta velika akcija za spreh naše dežele epohalnega pomena.

Dr. Lampe je tako jasno razvil pomen ter korist te vso deželo obsegajoče akcije, ki naj za stoletja zagotovi kranjskemu deželnemu zastopu najvažnejše prirodne sile, da je veleposestvo kot en mož glasovalo s S. L. S. in odobrilo dosedanje delo deželnega odbora in mu dalo pooblastilo in kredit, da najodločneje nadaljuje započeto delo. Liberalna stranka pa je s svojim nastopanjem obsodila sama sebe; posledje zasluži popolnoma ime coklja deželnega zbora!

Končno se sprejmo vsi predlogi deželnega odbora glede hidroelektričnih naprav z dodatnim predlogom prof. Jarca, da se za izvršitev del dovoli deželnemu odboru kredit v najvišjem znesku 2 milijonov kron.

Političen pregled

RAZPRAVA PROTI JUKIĆU.

Kakor smo zadnjič sporočili, se vrši od 29. julija dalje zanimiva razprava proti napadalcu kraljevega komisarja, Jukiću. Razprava, kakor se vrši, je gotovo ena najbolj zanimivih, kar se jih je vršilo. Prvič je zanimivo, ker stoji pred sodnijo mlad dijak, ki iz samega navdušenja poskuša usmrtiti tirana svojega naroda, da reši svojo domovino znanih nasilji. Zaradi tega si je pridobil naklonjenost vseh slojev, dasi se mora napad kot zločin in mladeniška nepremišljenost ostro grajati in dasi je po svojem prepričanju vse prej kakor katoliški dijak. Drugič pa je zanimiva ta razprava zaradi toka samega. Zvedele so se med razpravo naravnost strašne reči, kako so postopali z ubogimi, nepremišljenimi, mladimi dijaki. Zagovornik Jukićev, dr. Prebeg, je povedal, kako so prisilili obtožence, da so izpovedali stvari, ki jih niso storili, kako so jih prisilili, da so to podpisali. Jukića na primer so zvezali na rokah in nogah ter ga silili, da podpiše listo, kar je preiskovalni sodnik narekoval v zapisnik. Jukića sedaj v ječi nečuvno mučijo. Znano je, da je Jukić vsled silnih bolečin in mučenja z glavo butal v zid. Zato je tudi njegova celica dva metra visoko obložena z vato. Pred celico, ki ima mesto vrat letve, stražita noč in dan dva orožnika, ki ga neprestano vznemirjata. Zagovornik je upravičeno opozoril, da imajo v istih taborih nekega na smrt obsojenega, ki

z njim vse bolj človeško postopajo. Značilno je, da k obtožencem niso pustili niti zagovornikov. Dognalo se je tudi, da so uporabljali pri preiskavi razne zvijače, s katerimi bi lažje dognali, da bi vse govorilo proti Jukiću, ki je glavni obtoženelec.

Pri razpravi sami se Jukić vede kakor norec. Neprestano mučenje ga je čisto utrudilo duševno. Neprestano kriči na sodnike, kliče Cuvaja na odgovor in čisto zbeži nazaj v zapore. Razprava se kljub protestom zagovornikov vrši sedaj v njegovi odsotnosti. Ker je bil že pri vojakihs odslovljen radi slaboumnosti, zato hočejo zagovorniki, da se ga preje preišče, če je pri pameti, predno ga sodijo. Mesto na veshala, naj bi prišel raje v blaznico. Trdi se, da hoče Cuvaj, da gre razburjeni revež na vislice. Mi z morilcem seveda ne moremo sočustvovati, vidimo pa žalibog, da niti sodišča niso več na Hrvaškem samostojna in da je Jukić prav zaklical prvi dan razprave: »Na Hrvatskem ni več pravice.«

TURŠKE ZMEDE.

Zmede v Turčiji še niso na vrhuncu. Vstaja v Albaniji divja vedno huje, domače zmede v stolnem mestu Carigradu pa tudi rastejo. Turčija je sedaj oslabiljena, kakor ne zlepa kedaj prej. Čudno je pri tem obnašanje balkanskih držav. Srbija, Bolgarija in Grška so bile, če so se začeli v Turčiji nemiri, takoj vse v ognju, danes pa se obnašajo jako hladno. Značilno pa je na drugi strani, da Turčiji posvečajo večjo pozornost in sedanjih zmedah evropske velesile. Zdi se vedno bolj, da vse pričakuje razpada Turčije in ostale balkanske države se pridno pripravljajo, da odnese kar največji del plena.

Iz Albanije se vsa poročila strinjajo v tem, da so Turki kapitulirali pred Albanci. Ti so brez hujših večjih bojev le z izdajstvom redne turške armade dosegli uspehe kakor še nikdar. Albanski voditelji Carigradu sedaj kar ukažejo, kako naj uredi balkanske razmere. Ena prvih zadev, ki hočejo, da se nujno reši, pa je razpust zbornice, v kateri imajo mladoturki večino.

V zadnji seji zbornice se je predstavila nova vlada, ki ji je bilo z veliko večino izraženo zaupanje. Veliki vezir je navajal kot vzroke sedanje krize med drugim tudi to, da so se častniki vmešali v politiko, kar je prineslo neslogo v armado. Obljubljal je dalje v veliko stvarih od pomoč. Tako glede reforme uradništva in upoštevanja ustavnih pravic, ki so zajamčene vsem narodom. Glede na vojno z Italijo je izjavil, da prej Turčija ne odneha, da se doseže časten mir. Razprava o govoru je bila burna, a vendar se je izreklo vladi zaupanje.

JAPONSKI CESAR UMRL.

Dne 29. julija o polnoči je umrl japonski cesar Mutsuhito. Z njim je preminul vladar, kakor jih je naš vek poznal malo. On je bil tisti, ki je odprl Japonsko evropski kulturi in jo tem potom povzdignil na ono visoko stopi-

njo, da ukazuje dandanes celemu vzhodu. Premagal je, dasi je njegova država le mala, veliko Kitajsko in osvojil velik otok Toraroro, užugal je v znani vojni Ruse in jih izrinil iz Mandžurije, istotako pa je osvojil tudi Korejo. Pri teh velikih delih so ga podpirali možje, ki so znani iz rusko-japonske vojne: Ito, velik državnik, Okubo, Togo, Nogi in Oyama, znani generali. Značaj rajnega vladarja je bil res čisto vladarski. Vladarskim poslom je posvečeval ves svoj čas, kazal se je povsod mirnega moža, ki je zapostavljal osebne udobnosti splošni koristi. Njegove glavne lastnosti so bile zlasti modrost in zmerenost. Njegov naslednik je Jošihito, ki pravi o njem, da je svojemu očetu v vsem podoben, le da je še bolj izobražen.

LISTEK

Salomonovi rudniki.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

OSMO POGlavJE.

Prihod v deželo Kukuancev.

Ves ta popoldan smo hodili po kranjski cesti, ki se je vila v severozapadni smeri. Infadus in Skraga sta hodila z nami, njihovi tovariši pa so korakali kakih sto korakov pred nami.

»Infadus«, sem dejal navsezadnje, »kdo je naredil to cesto?«

»Zgradili so jo, gospod, v starodavnih časih, nikdo ne ve kako ali kdaj, niti modra žena Gagul, ki živi že več rodov. Mi nismo dovolj stari, da bi se spominjali njene gradnje. Sedaj ne zna nikdo zidati takih cest, vendar kralj ne pusti, da bi rastle trava na njej.«

»Čegava pa so pisanja na stenah jam, skozi katere smo šli po cesti?« sem vprašal; imel sem v mislih one najbrž egipčanske rezbarije, ki smo jih videli.

»Gospod, roke, ki so zgradile cesto, so naredile ona čudovita pisanja. Ni nam znano, kdo jih je napisal.«

»Kedaj je prišlo kukuansko ljudstvo v to deželo?«

»Gospod, moje ljudstvo je prišlo kakor vihar pred deset tisočkrat deset tisoči mesecev iz krajev, ki leže tamkaj,« in pokazal je proti severu. »Niso mogli potovati dalje, tako praviyo stari glasovi naših očetov, ki so prišli do nas, in tako pravi tudi modra žena Gagul, ki zna izvohati čarodejce, zaradi velikih gora, ki obvladuje deželo,« in pokazal je na s snegom pokrite vrhove. »Dežela je bila vrhu tega rodovitna in radi tega so se tukaj naselili in postali močni in mogočni, in sedaj nas je kakor peska v morju, in kadar pokliče kralj Tvala svoje polke, pokrijejo njihova peresa ravnino tako daleč, kolikor le more seči oko.«

»In ako je dežela obdana z gorami, s kom se potem bojujete?«

»Ne, gospod, dežela je tamkaj odprta,« in zopet je pokazal proti severu, »in včasih se vsujejo nad nas cele vojske iz dežele, ki je ne poznamo in mi jih pobijemo. Tretji del človeškega življenja je, kar smo imeli poslednjo vojsko. Na tisoče naših je padlo, vendar smo uničili vse, ki so prišli, da nas pojedjo. Od tedaj ni bilo nobene vojske več.«

»Vaši vojaki se morajo naveličati počivati na svojih kopjih.«

»Gospod, še eno vojsko smo imeli, takoj potem, ko smo uničili one, ki so nas napadli, vendar je bila domača vojska, pes je grizel psa.«

»Kako je bilo to?«

»Gospod, kralj, moj polbrat, je imel brata istega rojstva in iste matere. Ni naša navada, da pustimo dvojčke živeti, slabejši mora vedno umreti. Toda kraljeva mati je skrila slabejše dete, ki je bilo poslednje rojeno, kajti srce jo je bolelo, in ta otrok je sedanji naš kralj Tvala. Jaz sem njegov mlajši brat druge žene.«

»No, in?«

»Gospod, naš oče Kafa je umrl ravno, ko smo dorasli, in moj brat Imotu je postal na njegovem mestu kralj; ta je vladal nekoliko časa in imel sina od žene, ki jo je imel najrajši. Ko je bilo dete tri leta staro, ravno po veliki vojski, v kateri nikdo ni mogel niti sejati niti žeti, je lakota zadela našo deželo, in ljudstvo je lakote umiralo in se oziralo naokoli kakor gladen lev, kje bi dobilo jesti. Tedaj je ta modra in strašna žena Gagul, ki nikdar ne umrje, ljudstvu sporočila, rekoč: »Kralj Imotu ni nikakoršen kralj! V istem času je Imotu ležal v svoji koči radi rane in se ni mogel ganiti.«

»Sedaj je stopila Gagul v hišo in pripeljala iz nje Tvalo, mojega polbrata in kraljevega dvojčka, ki ga je skrivala po jamah in skalah od njegovega rojstva, vzela oblačilo od njegovega pasu, pokazala kukuanskemu ljudstvu znamenje sv. kače, narejene okolu njegovega pasu, s katerim znamenjem se zaznamuje pri rojstvu najstarejši kraljevi sin, in je glasno klicala: »Poglejte, to je naš kralj, ki sem ga hranila za vas do današnjega dne! In ker je bilo ljudstvo vsled lakote razkačeno in takorekoč brez razuma, je vpilo: »Kralj! Kralj! Jaz sem pa vedel, da ni tako, kajti moj brat Imotu je bil starejši izmed dvojčkov in torej postavni kralj. In ravno tedaj, ko je bil hrušč največji, je prišel kralj Imotu, čeravno je bil zelo bolan, ob roki svoje žene iz svoje kočje in v spremstvu svojega malega sina Ignosi.«

»Kaj pomeni ta vrišč?« je vprašal, »zakaj vpijete: Kralj! Kralj!«

»Tedaj je Tvala, njegov lastni brat, rojen od iste matere in v isti uri, skočil nadenj, ga zgrabil za lase in ga s svojim nožem sunil v srce. Ker je bilo ljudstvo omahljivo in vedno pripravljeno častiti vzhajajoče solnce, je začelo plo-

skati in vpiti: »Tvala je naš kralj! Sedaj verjo, da je Tvala naš kralj!«

»In kaj se je zgodilo z njegovo ženo in njegovim sinom Ignosijem? Ali je Tvala tudi te umoril?«

»Ne, gospod. Ko je žena videla, da je njen gospodar mrtev, je zakričala in zagrabila otroka ter pobegnila odtod. Čez dva dni je dospela vsa trudna in lačna do neke vasi, toda nikdo ji ni hotel dati mleka ali živeža sedaj, ko je bil kralj mrtev; kajti vsi ljudje sovražijo nesrečne. Ko pa se je storila noč, se je majhen otrok, neka deklica, splazila venkaj ter ji prinesla jesti; in ona je blagoslovila otroka ter odšla s svojim dečkom dalje proti goram, predno je zopet solnce izšlo, kjer je morala poginiti, kajti od tedaj ni nikdo videl niti nje, niti njenega otroka Ignosija.«

»Ako je torej ta otrok Ignosi še živ, potem je on pravi kralj kukuanskega ljudstva?«

Poveljnik, ki se je odlikoval s plaščem iz leopardove kože, jim je dal znamenje in vsi so dvignili svoja kopja in iz tristo grl je zadonel pozdrav: »Kumi!«

»Gotovo, gospod, sveta kača se nahaja okolu njegovega pasu. Ako on živi, je on naš kralj; toda žalibog, on je že davno mrtev!«

»Glejte, gospod,« in pokazal je na veliko množino koč, ki so bile ograjene z ograjo in z globokim jarkom, kjer so ženo kralja Imotu poslednjikrat videli z njenim otrokom Ignosijem. »Tamkaj bomo danes prenočili, ako,« je pristavil nezaupljivo, »moji gospodje sploh spe na tej zemlji.«

»Kadar se nahajamo med Kukuanci, moj dobri prijatelj Infadus, se bomo ravnali po Kukuancih,« sem rekel veličanstveno in obrnil sem se naenkrat, da nagovorim Tomiča, ki je žalostno korakal zadaj in se je bil ravnokar na moje veliko začudenje zadel ob Umbo, ki je stopal ravno za menoj in z naj-

večjim zanimanjem poslušal moj pogovor z Infadusom. Izraz njegovega obraza je bil jako čuden in podoben človeku, ki se je z nekoliko uspehom trudil spominjati se stvari, ki jih je že davno pozabil.

Ves ta čas smo precej hitro korakali navzdol proti valoviti ravnini pod nami. Gore, ki smo jih prekorčili, so bile sedaj visoko nad nami in Sabine gore so bile skromno zavite v prozorno meglo. Pri vsakem koraku je postajala pokrajina bolj ljubka. V resnici je bila ta dežela kakor zemeljski raj; kar se tiče krasote, njenega naravnega bogastva in podnebja, nisem nikdar videl podobnega.

Kakor hitro smo odrinili, je Infadus odposlal sela, da sporoči naš prihod prebivalcem vasi, ki je bila, mimogrede omenjeno, pod njegovim poveljstvom. Ta človek je hitel z nenavadno hitrostjo, ki jo je obdržal celo pot, kakor mi je Infadus povedal, ker je bilo njegovo ljudstvo zelo izurjeno v tekanju.

Uspehi tega sporočila so se sedaj pokazali. Ko smo se približali vasi na kaki dve milj, smo videli, kako je vrela skozi njena vrata kompanija za kompanijo in korakala proti nam.

Sergij me je prijel za roko in opomnil, da se zdi, kakor da nas hočejo lepo sprejeti. Nekaj v njegovem glasu je vzbudilo pozornost Infadusa.

»Ne bojte se, gospodje,« je rekel tiho, »kajti v mojih prsih tukaj ni preware. Ta polk stoji pod mojim poveljstvom in prihaja na moje povelje, da vas pozdravi.«

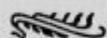
Pokimal sem na lahko, četudi nisem bil popolnoma miren v svojem srcu.

Nekako eno miljo od vrat krala (vasi) se je pokrajina polagoma vzdigovala in na tem prostoru so se razprostrle kompanije. Krasen je bil pogled videti jih; vsaka kompanija je štela kakih tristo mož, ki so s svetlimi kopji in vihrajočimi peresi tiho korakali po bregu navzgor na svoje prostore. Ko smo mi dospeli tjakaj, je že nastopilo kakih dvanajst takih kompanij ali skupaj tritisoč vojakov, in se vstopilo ob cesti.

Kmalu smo dospeli do prve kompanije in smo mogli z začudenjem gledati te najbolj strašne čete mož, kar sem jih kedaj videl. Vsi so bili moške zrele starosti, večinoma okoli štirideset let stari, in niti eden izmed njih ni bil manjši od šest čevljev, mnogo pa jih je merilo po šest čevljev tri ali štiri palce. Na svojih glavah so nosili črna peresa, kakor so jih imeli naši vodniki. Okoli pasu in pod desnim kolenom so imeli privezane obroče iz belih volovskih repov, v levici pa so nosili okrogle ščite, ki so merili kakih dvajset palcev v premeru. Ti ščiti so bili jako čudni. Ogrodje je bilo iz železne plošče, ki je bila tenko iztolčena in preko nje je bila razpeta kakor mleko bela volovska koža. Orožje, ki so ga nosili, je bilo preprosto, toda zelo porabno, namreč: zelo težko kopje z lesenim drogom; klina je bila na najširšem mestu šest palcev široka. Teh kopij niso rabili za metanje; Zulu

rabi to orožje samo za boj v bližini, in rana, ki so jo zadali z njim, je bila strašna. Poleg teh kopij je vsak mož nosil tudi tri velike in težke nože, katerih je vsak tehtal par funtov. Enega so nosili za pasom iz volovskega repa, ostala dva pa na zadnji strani okroglega ščita.

Vsaka kompanija je stala kakor zbirka bronastih kipov, dokler nismo dospeli do njih, ko so na znamenje, katero jim je dal poveljnik, ki se je odlikoval s plaščem iz leopardove kože in stal nekoliko korakov spredaj, vsi dvignili svoja kopja in iz tristo grl je z nenavadnim gromenjem zadonel krasni pozdrav: »Kum!« Potem so se kompanije postavile za nami v red in nam sledile proti kralju; tako je naposled cel polk »Sivih« (tako imenovan po sivobeli barvi njihovih ščitov) jedro cele kukuanske armade, korakal za nami s takim korakom, da se je zemlja tresla.

Drobline.

Skopi in skromni. Angleži radi očitajo Skotom, da so skopi in umazani. In to ne popolnoma brez vzroka; zlasti nekateri škotski plemenitaši so pravcati skopuhi. Prav posebno na slabem glasu v tem oziru je bil nek Laird Brako, prednik sedanjih grofov pl. Fife. O tem možu se pripoveduje, da je v svoji skoposti sam osebno pobiral desetino od svojih kmetov, da bi tako prihranil stroške. Nekoč se je origodilo, da je neki kmet en vinar premalo plačal. Brako ga takoj pošlje na dom, da prinese, kar manjka. Mož prinese vinar, a dostavi, da rad plača en šiling (1 K), če mu plemenitaš pokaže vse zlato in srebro, kar ga ima. »Dobro, mož,« pravi Brako, vzame šiling in odpre pred kmetom celo vrsto železnih, z zlatom in srebrom napoljenih skrinj. »Sedaj sem pa, milord, ravno tako bogat kot vi.« — »Kako to mislite?«, vpraša Brako. — »Ker gledam zlato tako kot vi«, odvrne kmet. — »Koristi vam pa denar tako nič ne, ker nimate poguma, da bi ga dobro obrnili.«

Morilec svoje žene. V Topoji na Ogrskem so izpustili iz ječe 34letnega Antona Lörinka. Meseca februarja letos je poročil 22letno Marijo Föth. Pred 14 dnevi je zapustila žena moža. Ker se ni hotela vrniti k njemu, jo je Lörint zaklal. Morilca so zaprli. Lörint je, ko je služil pri vojaki kot pešec, zabodel nekega narednika, ko je prestal kazni, je pa v Szegedinu zaklal svojega gospodarja in bil obsojen v 12letno ječo. Po 9. letih so ga pomilostili.

Medved kočijaž. Še pred pol stoletjem je vozila v Kurlandiji le navadna vozna pošta, ker takrat še ni bilo železnice. Če ni bilo potnikov, je postiljon kar med potjo koga naložil za par denarcev ali čašo vina. Nekega dne je v sneženem metežu korakal komedijant s svojim medvedom po cesti, ko ga do-

ide poštni voz. Komedijant poprosi postiljona, naj ga vzame na voz in mu obljubi zato v prvi gostilni čašo dobre kapljice. Ker je bilo to postiljonu prav, privežeta medvedovo verigo, ki mu je bila pritrjena v nosnicah, zadaj na saneh, sama se vsedeta v sani in jo veselo odkurita naprej. Kmalu prideta do prve gostilne, kjer pustita sani s konji in medvedom zunaj, sama si pa v gorki sobi privoščila čašo dobre kapljice. Ko se medved od hitrega teka odpočije, začne okoli sani vohati in res izvoha postiljonovo južino, ki jo je imel spravljeno na saneh. Ker medved ne razločuje med tem, kar je moje in tvoje, spleza od zadaj na sani in si prav po domače privoščiti postiljonovo južino. Ko konja začutita zadaj šum in zapazita zver, v divjem diru odvihrata s sanmi po cesti naprej. Sani odskakujejo po slabi cesti kakor slabotna ladjica po viharjih valovih sem in tja, medved pa se oklene s tacami sani, da bi ga ne vrglo doli, gode in piha strašno. Prebivalci vasi, katere je privabilo žvenketanje kraguljčkov iz hiš, zopet vti preplašeni zbeže nazaj v hiše, ko zagledajo čudno kočijo s še bolj čudnim kočijažem z divjo hitrostjo dirjati mimo. Končno jo konja, vsa penasta od divjega bega, zavijeta na neko poštno postajo. Hlapci priteko, toda lasje jim stopijo pokonci, ko zagledajo nenavadnega postiljona. Šele ko zagledajo v medvedovih nosnicah verigo, spoznajo, da je to krotak medved in kako vsa stvar najbrž stoji. Za plačilo jih je medved dobil po koži, komedijant po grbi, postiljon pa pod nos!

Kuga na Kranjskem in božja pol sv. Roka v Dravljah.

Spisal I. K.

(Dalje.)

Kuga v Dravljah.

Najhujše je razsajala kuga na Kranjskem leta 1644 in 1645. Prišla je s Štajerskega, kjer je pomorila okoli 10 tisoč ljudi. Pri Svibnjem pod Kumom je prišla v našo deželo in se odtod posebno razširila na Gorenjsko in Dolenjsko.

Najstrašnejše je divjala grozna morilka ob tem času v Dravljah, vasi eno uro nad Ljubljano v šentvidski župniji. Nekdo jo je zanesel sem s predivom. Ustno izročilo trdi, da je vas skoraj popolnoma izumrla. Valvasor piše (v petnajsti knjigi »Ehre des Herzogtums Krain«, stran 461), da je v Dravljah in Zapužah (»Sapolschache«) spravila v kratkem času 80 ljudi pod zemljo. Pri opisovanju šentvidske župnije (8. knjiga, str. 818—828), pa pripoveduje, da je pahnila v grob v 14. dneh nad 100 ljudi. Žrtev kuge je postal tudi tedanji šentvidski župnik Hörner, kakor smo že zgoraj omenili.

V tej silni zapuščenosti se ponudi ljubljanski kanonik Marko Dolinar (od leta 1654 do 1657 je bil prošt v Ljubljani), da pojde med kužne v Dravlje pastirovat. Kapitelj, ki je patron šentvidske župnije, mu rad dovoli.

S pomočnikom Andrejem Žlebnikom (od 1647 do 1650 je bil župnik v St. Vidu), gresta v Dravlje stanovat v posebno hišico. Tri mesece je že morila kuga po vasi. V tej strašni stiski nagovali Dolinar draveljsko in sosednje srenje ter Ljubljančane, da obljubijo v čast sv. Roku v Dravljah postaviti cerkev.

Takoj, ko store obljubo in podpišejo pogodbo glede zidanja cerkve, kuga preneha. V Dravljah odslej ni nobeden več umrl za kugo. Valvasor piše (v 8. knjigi, str. 567 imenovanega dela), da je »priprošnja svetega Roka iztrgala morilnemu angelu meč iz rok in ga razdrobila«.

Cerkev sv. Roka in ljubljanska procesija.

Kmalu se je nabralo mnogo darov za nameravano cerkev. Ljubljanski kapitelj je podaril travnik in leta 1646. so začeli že kopati na njem temelj za novo cerkev sv. Roka. Prihodnje leto je bila dovršena. Bila je manjša kakor sedanja in je imela samo dva oltarja, sv. Roka in Marijinega Vnebovzvetja. Vsako leto se je praznik svetega Roka zelo slovesno obhajal, kakor nam sporoča Valvasor. Prihajali so romarji iz raznih krajev, največ pa je bilo Ljubljančanov. Dolgo vrsto let je hodila na sv. Roka dan iz Ljubljane v Dravlje zaobljubljena procesija, ki so se je udeleževali vsi cehi (obrtno zadruge), bratovščine, vojaštvo, razne gosposke in nešteta množica ljudstva. Škof Žiga pl. Herberstein (1683 — 1701 ljubljanski škof) je dobil od rimske stolice dovoljenje, da sme ljubljanska škofija obhajati tudi praznik svetega Roka. V prošnji piše med drugim: »Svetega Roka časte Ljubljančani kot svojega zaščitnika od leta 1647, ko so mu storili obljubo zaradi kuge in so mu sezidali posebno cerkev, kamor hodi vsako leto veličastna procesija iz celega mesta«. (Izvestja muzejskega društva, I. 1894, str. 250.)

Zapisnik duhovnih opravil šentvidske župnije (»Matricula Eccl. St. Viti supra Lab. 1749«), nam za 16. avgust popisuje, kako se je praznoval praznik svetega Roka v Dravljah. Bil je za vso srenjo zapovedan praznik (festum de praecepto). Zjutraj ob peti uri je pridigoval domači župnik ali kak drugi od njega povabljeni duhovnik, nato je bila sveta maša. Okrog osme ure je dospela v Dravlje procesija iz Ljubljane, ki so jo slovesno sprejeli. Pridigoval je navadno kak kapucinski pater. Sveta maša je bila slovesna z godbo. Po tej slovesnosti je maševal domači kaplan, ki je prebral ljudem evangelij. Maševal je za dobrotnike cerkve.

Na praznik svetega Roka so bili dovoljeni odpustki sedmih let za vse, ki obiščejo cerkev med prvimi in dru-

gimi večernicami (od večera Vel. Šmar-na do večera sv. Roka) in popolni od-pustek, ako prejmo svete zakramente.

Ko je v letih 1680 do 1682 zopet raz-sajala kuga po vseh sosednjih deželah, po Koroškem, Štajerskem, Hrvaškem, Istri in Goriškem, se kranjske dežele ni

prav nič dotaknila. Vsled nevarnosti pa so oblasti ljubljansko procesijo v Dravljje leta 1682 prepovedale. Zato je bratovščina »Odrešenika sveta« (v stol-nici ima še zdaj svoj oltar, kjer stoji kip Žalostne Matere božje), priredila procesijo po mestu. Pred špital-

skimi vrati (sedaj vhod v Stritarjevo ulico) so postavili oltar s podobo svete-ga Roka. Dopoldne je bila v stolnici sv. maša in nemška pridiga, popoldne pa slovenska.

(Konec prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

30.000!

Poziv našim somišljenikom, naj še enkrat gredó na delo za »Domoljuba«, ni ostal brez vspeha. **S 4. avgustom je list dosegel zaželjeno število trideset tisoč naročnikov!** Trdno upamo, da ostanejo listu zvesti tudi po novem letu! Iskrena hvala nabiralcem! — Novi naročniki za 1 krono do novega leta se še vedno sprejemajo; vsak, kdor pošlje 1 krono, dobi vse številke od jubilejne naprej in začetek povesti „Salomonovi rudniki“. — Razširjajte „Domoljuba“.

Evharistični kongres in Goričani. Doslej se je priglasilo iz Goriške 860 udeležencev, med temi 398 Furlanov in 425 Slovencev (64 duhovnikov, 277 mož in fantov in 84 žensk). Poleg teh je pri-glašanih 41 bogoslovcev.

Državna podpora. Notranje mini-strstvo je v sporazumu s finančnim mi-nistrstvom dovolilo 3000 K državne podpore posestnikom v občinah Dovje, Kranjska gora, Gorje in Jesenice, ki so bili leta 1911. oškodovani vsled povod-nji.

Cerkveno odlikovanje. Č. g. Fran-cišek Krumpestar, župnik pri Svetem Gregoriju na Dolenjskem, je bil imeno-van za knezoškofijskega duhovnega svetnika.

Kanonično umeščena sta bila čč. gg. Martin Pečarič, kaplan na Krki, na župnijo Podkraj, Martin Stular, prefekt v zavodu svetega Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, na novo usta-novljeno župnijo Trboje.

60letnico mašništva je obhajal dne 31. julija preč. g. kanonik Franc Povše v Novem mestu popolnoma čil in čvrst. Daj Bog, da bi gospod kanonik ravno tako čil in čvrst končal svoje 60. leto mašništva!

Imenovan je kanonikom v Gospa sveti častiti g. Jožef Ogris, prefekt v knezoškofijskem Marijanišču v Celovcu.

Imenovan je za notarja v Logatcu g. dr. Anton Bartol.

Duhovniške vesti s Štajerskega. Za župnika pri Sv. Joštu na Kozjaku je imenovan č. g. Fran Letonja, kaplan pri Sv. Ani v Slovenskih goricah. — Za kaplana k Novi cerkvi pri Celju pride č. g. dr. Makso Vraber, dosedaj duhovni vodja šolskih sester v Trstu. Novo-sta nastavljena sledeča čč. gg. novomašnika: Ivan Cilenšek za II. kaplana pri Sv. Juriju ob Ščavnici, Časl Franc za kaplana pri Sv. Miklavžu pri Veliki Nedelji.

Slomškova obletnica na naših šo-lah. Deželni šolski svet je naznanil vsem šolskim vodstvom, da je dan 24. septembra kot obletnica smrti nepo-zabnega škofa Slomška pouka prost dan, ako temu pritrdijo krajni šolski sveti.

Slovenci v tujini. Gosp. Ivan Arh, ravnatelj zakladnih posestev cesarje-vih, vladni svetnik v Pragi, je imeno-van dvornim svetnikom. Ta mož je po-žrtvovalen predsednik podpornega dru-štva za slovenske visokošolce v Pragi. — G. polkovnik France Beseljak, poveljnik monturnega skladišča dežel-ne brambe na Dunaju, pred letom od-likovan s Fran Josipovim redom, je po-višan v plemstvo s pridevkom »pleme-niti«. — G. Jakob Pukl, mnogoletni predsednik katoliškega šolskega dru-štva v Maria-Enzersdorfu pri Dunaju, je dobil Najvišje dovoljenje, da sme častni križ »pro ecclesia et pontifice«, s katerim ga je odlikoval sv. Oče papež Pij X., sprejeti in nositi.

Spored pobožnosti svetega Roka v Dravljah bo letos, kakor po navadi druga leta. Na Veliki Šmaren popoldne ob 5. uri pridiga (govori župnik Valen-tin Zabret) in slovesne pete litanije. Ob 6. uri se bo začelo spovedovati in se bo ves čas spovedovalo, dokler bo kaj lju-di. Na svetega Roka dan zjutraj bo prva sv. maša ob 4. uri. Ob 5. uri bo pri-diga (govori preč. g. dr. Jožef Demšar), za tem sv. maša. Ob devetih zopet pri-diga (govori preč. gosp. kaplan Anton Tomelj); po pridigi slovesna peta sveta maša, ki jo bodo darovali premilostni gosp. dekan Matija Kolar. Popoldne ob petih slovesne pete litanije. Med tem sporedom bo še več tihih sv. maš.

V Logu pri Vipavi se vrše običajni romarski shodi v nedeljo, dne 15. av-

gusta (Vel. Šmaren), 24. avgusta (Sv. Jernej), 8. septembra (Mali Šmaren) in 3. novembra (zahvalna nedelja). Božje-potniki naj vzamejo na znanje, da od zdaj naprej ne odpade noben romarski shod. Pač pa se vrši dne 1. septembra t. l. v Logu velika izredna evharistična slavnost za goriško in kranjsko Vipa-vo, na katero že sedaj vabimo. Natanč-nejši spored objavimo pravočasno. Ome-nimo še, da bo za Vel. Šmaren pročelje priljubljene božjepotne cerkve v Logu lično prenovljeno. Delo izvršuje doma-či zidarski mojster, g. Jernej Poniz.

Ljubljansko tobačno krščansko so-cialno delavstvo v Petrovčah. V nede-ljo, dne 28. m. m. je pohitelo okolu 400 članov »Podpornega društva« v prijaz-ne Petrovče na Štajerskem. Ondotno prebivalstvo jih je sprejelo z velikim navdušenjem. Kot državni poslanec Savinjske doline jih je pozdravil v dalj-šem govoru dr. Korošec. Cerkveno opravilo je imel č. p. Teodor Tavčar, frančiškan z Viča. Izletniki so si popol-dne ogledali Celje pod vodstvom č. g. vikarja Goriška. Pevski zbor »Kato-liškega društva za delavke« je oskrboval petje v cerkvi in pri zborovanju.

Strela ubila je v Slamni vasi pri Metliki na Dolenjskem 18 let starega mladeniča Jožefa Vraničarja in enega vola, cenjenega na 500 kron. Mladenič je bil na paši z živino. Strela ga je zadel-a v čelo in je bil takoj mrtev.

Otrok se zadušil v pepelu. 25. m. m. se je na Selih pri Kamniku zadušil v pepelu poldrugo leto star otrok Anton Droljc. Pripravili so pepel v koš, da bi šli posipat po njivi za ajdo. Medtem, ko je odšla mati v hišo po sejavnico, je prevrgel otrok koš s pepelom nase in se zadušil.

Modras pičil gosta v gostilni. Dne 28. julija je 23letni brivski pomočnik Franc Ribič v neki gostilni v Dravljah prijel modrasa z roko, ki ga mu je po-kazal nek deček. Modras ga je pičil v 2 prsta desne roke. Ribič je moral iskati zdravniške pomoči.

Smrtna nesreča. V Tupaličah pri Kranju je pil štiriletni sinček posestni-ka Weissseisna octovo kislino, ki jo je našel v domači kuhinji. Prijel ga je hud krč in v hudih bolečinah je kmalu nato umrl.

Na cesti umorjen. V Mladatičih pri Mokronogu so ponočevali posestnikovi

sinovi Franc Rus, Franc Zorc in Franc Repovž. Okoli ponoči jim je prišel nasproti Vincenc Žitnik iz Hrastovca. Omenjeni trije so ga takoj napadli in nekdo izmed njih ga je sunil z nožem v prsa, da je takoj mrtev obležal. Kdo izmed napadalcev je morilec, še ni dognano.

Velik požar v Drenovcu pri Vinici. V nedeljo, 28. julija, med večernicami je izbruhnil v Drenovcu velik požar. Ogenj je nastal pri posestniku Lovrinu, baje zopet povzročen po otrocih. Vsled suše se je silno hitro širil po vasi. To je že drugi slučaj nesreče v letošnjem letu. Pogorelo je 6 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji, obleko, žitom in senom ter šest glav goveje živine, 16 glav ovac in trije prešiči. Dve hiši ste pa močno obžgani. Posestnik Lovrin se je tudi močno na vratu in roki opekeli, ko je hotel iz hleva rešiti živino. Škoda cenijo na 80.000 K, a je še bolj občutna, ker so bili ljudje za male vsote zavarovani.

Nevihtha v ljubljanski okolici. Dne 30. m. m. zvečer je na Ježici razsajala strašna nevihta. Dež je lil kakor iz škafo. Ob pol desetih je treščilo v Savljah pri »Joželnu«; strela je šla skozi streho v spalno sobo in v vežo, kjer je šla pri vodovodni cevi v tla. V sobi so spali domači, vendar pa strela ni nobenega poškodovala. Potem je strela udarila v »Skalarjevo« kozolec, ki je bil takoj ves v ognju. Gasilci, ki so bili takoj na mestu, so preprečili nadaljni požar.

Požar. Dne 25. m. m. je vnela strela hlev posestnika Ivana Kanca, podomače pri Gorjancu »Pod smrek«, v občini Dobrova blizu Brezovice. Pogorela je streha in 84 voz sena. Hlevi so ostali, ker so obokani. Uspešnemu gašenju požarnih bramb z Viča, Dobrove in Gorice je posrečilo preprečiti večjo nesrečo. Škoda je znatna, vendar pa je bil hlev zavarovan.

Obesil se je na skednju posestnika Jakoba Pogačnika v Logu pri Škofji Loki 26letni delavec Martin Brtoncelj iz Bukovice, občina Selca. Brtoncelj je bil znan alkoholik. Vzrok samoumora ni znan.

Rudokop na Dolenjskem. Podjetnik Hofman s Češkega je začel na Hrastnem in Vihru blizu St. Ruperta kopati železno rudo. Kakor se zatrjuje, bode železne rude dosti in je tudi dobra. 10 do 14 delavcev na dan dela že nad en mesec. Vrh Hrastnega so izkopal jama naravnost v tla — tu bodo delali s stroji in vlekli železno rudo na plan in potem menda po ozkotirni železnici do Bistrice. Bodočnost pokaže, koliko zaslužka čaka našega ljudstva v tem kraju.

Hudo nevihto so imeli minuli teden pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah na Štajerskem. Bil je silen naliv in vmes toča. Pridivjala je z grozno silo od severozahoda, podirajoč starejša sadna drevesa, ceste in mostove razdirajoč; po goricah pa je podirala bogato obložene trse v blato in odplovila zgorajno zemljo in pokvarila vse poljske pri-

delke. Med ljudstvom je povzročilo to neurje velik strah. Kmet Fr. Kranjc iz Zinice je stopil na prag, za njim pa stali žena in hči. Tisti hip je udarila strela in vrgla kmeta iz hiše. On je naglo zbežal v sobo, ženski sta pa padli in omedleli. Večje nesreče strela ni povzročila.

Kap je zadela v Selnici ob Dravi dne 31. julija jutraj posestnika Franca Sagaj. Rajni je bil brat kaplana v Laškem trgu č. g. Marka Sagaj. Pokoj njegovi duši!

Brata umoril. V Zavrču blizu Ptujja se je infanterist Janez Bezjak iz Maribora v Savecovi gostilni skregal z nekaterimi fanti. Potegnil je bajonet in hotel planiti nad nje. Njegov brat Franc ga je hotel zadržati. To je Janeza razjezilo in je brata trikrat z bajonetom sunil v vrat. Franc je vsled ran drugi dan umrl. Razen tega je pobesneli vojak še z bajonetom ranil brata Jakoba in Martina Žnideriča in kočarsko hčer Elizabeto Vajda. Bratomorilca so zaprli.

Starši povzročili sinovo smrt. V gozdu v Ojstrem pri Hrastniku so našli obešenega rudarjevega sina Franca Sinkovca. Deček je bil že mrtev. Vzrok samoumora je baje iskati v dejstvu, da so starši z njim zelo grdo ravnali. Dan pred samoumorom je vzel vsled lakote kruh in ko so starši prišli na to, se je bal kazni in se obesil.

Poizkušen samoumor. V Libojah pri Celju se je radi prepira z ženo obesil posestnik Paul Leskovšek. Ravno takrat pa je prišel mimo Franc Novak, kateri je obešenca še v zadnjem trenutku rešil.

V tujini utonil. V francoskem mestu Lencu je utonil pri kopanju Slovenec Janez Budna, doma iz Rajhenburga na Štajerskem, star 32 let. Ko ga je njegov tovariš Jože Kodrič, doma iz Makol, potegnil iz vode, je bil že mrtev.

Ogenj je posestniku Jožetu Germodu v Piršenbregu, fara Pišce pri Brežicah popolnoma uničil vsa gospodarska poslopja. Zgorelo je tudi vse poljsko orodje. Škoda znaša več tisoč kron. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Nevihtha in strela na Štajerskem. Ob priliki zadnje nevihte je v Lučanah udarila strela v hlev posestnika Repoluska ter ga užgala. Ubila je pri tem tudi eno 13- in eno 16letno deklico. — V Pristovi pri Vojniku je treščilo v gospodarsko poslopje posestnika Šipeca in hišo posestnika Jakoba Kožuha. Ogenj je popolnoma uničil vsa poslopja. Škoda znaša več tisoč kron. — V terek dne 30. m. m. zvečer ob kakih pol desetih je strela udarila v Srebotnikov kozolec v Družmirju in ga upepelila z vsemi pridelki vred.

S cerkvenega stolpa sta padla v Havsju na Štajerskem dva zidarja, ki sta popravljala zvonik. Odtrgala se je vrv ter sta zidarja z odrom vred padla 25 metrov globoko. Eden izmed nju se je ubil, drugi je dobil težke poškodbe.

Sv. Križ pri Belih vodah na Štajerskem. Na angelsko nedeljo, to je dne 1. septembra t. l. se bo kar najbolj slovesno obhajala petdesetletnica posvetitve križke romarske cerkve in obenem se bo proslavil spomin nje posvetitelja, škofa Antona Martina Slomška. Govoril bo med drugimi profesor dr. Anton Medved iz Maribora. Prijatelji sv. Križa, na svidenje!

Kresnice. Utopljenec. Dne 25. julija so dobili utopljenca v Savi nasproti kolodvora. Pri kopanju se je ponesrečil Fran Korošec, deželni tajnik. Od Lazovga je Sava prinesla do Kresnic. Ležal je tu v mrtvašnici dva dni. V soboto so ga prepeljali v rojstni kraj k Sv. Trojici pri Cirknici.

Živinorejske zadruga, pozor! Letos priredijo živinorejske zadruga gorenjskega okrožja svoje letno zborovanje v Kamniku na sv. Roka dan, dne 16. avgusta. Že naprej se s tem opozarjajo vsi odbori gorenjskih živinorejskih zadruga, da se pripravijo za številno udeležbo. Takí okrožni zbori so za procvit in razvoj zadrug neobhodno potrebni in imajo tem večje uspehe, čim živahnejša je udeležba. Letos pride na vrsto poseben razgovor o rodovniku, o mlečnosti krav, o napakah pri vzreji i. t. d. Vsaka zadruga dobi posebno povabilo z dnevnim redom, ki bo priobčen tudi v časnikih. Živinorejci, na svidenje na sv. Roka dan v Kamniku!

Umrli Slovenci v Ameriki. V Jolietu, Ill. je umrl 35 letni Mih. Frankovič iz Črnomlja, v Pueblo, Colo. Josip Papež iz Primše vasi pri Ambrusu, v Indianopolisu, Jos. Ivančič iz Runarskega na Blokah, star 40 let. V Crabtreeju Pa. se je ponesrečil 25letni Mih. Tomšič iz Bača, v Cornucopia, Ore. pa Ivan Makovec, 24 let star, doma iz Radeč na Gorenjskem. — V Gowandi, N. J. je umrl Fr. Rotar iz Trboj pri Kranju; utonil pa je 21 letni Fran Kočevar v Casselmanu, Pa.

Slovenska poroka v Ameriki. V Pullmanu, Ill., se je pred kratkim poročil g. Jakob Puc z gdč. Marijo Podboj, oba doma iz Planine na Notranjskem.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka

Uradne ure od 8. jutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g **Naklo.** Prostovoljno gasilno društvo v Naklem priredi ob ugodnem vremenu v nedeljo, dne 11. avgusta popoldne ob pol 4. uri javno tombolo. Za obilno številen obisk se najvljudneje priporoča odbor.

g **Cerklje pri Kranju.** Dne 18. avg. se priredi na Št. Urški gori velika patriotična slavnost v proslavo rojstnega dne Njega Veličanstva presvitlega cesarja. — Dne 13. avgusta obiščejo dragoncji-vojaki Spodnji, Zgornji Bernik in Lahoviče. — Vojaški nabor za cerkljansko občino se vrši na sv. Roka dan v Kranju. — Novo sejmišče za semnje v Cerkljah se gradi te dni na cesti, ki vodi v Poženk iz Cerkelj. — Rž in pšenica je deloma omlatena. Bolj drobno je zrnje in malo daje. Oves je lep. Tudi krompirjeva letina bode obilna.

n **Na Dobrovi pri Ljubljani,** starodavni Marijini božji poti se 15. avgusta, na praznik Vnebovzetja Marijinega, zopet začno romarski shodi, ki bodo trajali do 15. septembra, to je do praznika Imena Marijinega. Tedaj bo letos takih velikih shodov šest. Red za božjo službo je naslednji: a) Izpovedovanje pred praznikom, oziroma nedeljo od 4. ure popoldne dalje; b) sv. maše so ob nedeljah in praznikih od 5. do 10. ure, ob delavnikih ob 6. in ob 8. uri. Priložnost za sv. izpoved je vsaki dan, zlasti pa ob nedeljah in praznikih, ko bo na razpolago šest, oziroma sedem izpovednikov, ki imajo izredne oblasti. Na angelsko nedeljo in na Mali Šmaren pridejo na božjo pot tudi presviti gospod knezoškof ljubljanski, dr. A. B. Jeglič in bodo izpovedovali in pridigovali. Vsak romar, ki po vredno prejetih sv. zakramentih obišče dobrovsko božjo pot v omenjenem času, dobi popolen odpustek, ako moli še na namen sv. Očeta.

g **Iz Št. Vida nad Ljubljano.** Kakor čujemo, se grozno »jezi« Krovčova Manca, ker je »Domoljub« objavil njeno pesmico. Manca pravi, da je pesmi polovico pridejanega in da je še izza njenih mladih let. O, uboga reva, saj je pesmica stara šele deset let in Manca je bila že takrat stara! Manca se tako sramuje svoje pesmi, da jo imenuje vse skupaj »hante«, lepa »pesnikinja«, kaj ne? Nadalje pravi, da ni bilo takrat še v Št. Vidu klerikalcev in ne liberalcev. Zakaj se pa tako na nje jezi v pesmici in so ji trn v peti? Po njeni pesmici so bili pred desetimi leti ravno tako liberalci nesramni, kakor so danes, samo da jih je Manca prej spoznala kakor pa mi. Pesmi pa ni nič pridejanega, ampak jo je »Domoljub« prinesel tako dobesedno, kakor jo je Manca spisala; kdor ne verjame, naj pogleda »Domoljub« letnik 1902, številka 1., stran 4. — Glede dopisnikov naj si pa nikar ne beli buče, ker mi imamo tako organizirane naše može in mladeniče

po vaseh, da še gospod župnik ne ve, kaj bo prinesel »Domoljub« iz Št. Vida, preden ga ne bere. Vso to izobrazbo naših ljudi je pa pripisovati našim lepim organizacijam v Št. Vidu, za katere se ravno prečastiti gospod župnik najbolj trudi.

g **Sklep gospodinjskega tečaja v Domžalah.** — V sredo, dne 31. julija dopoldne ob 9. uri se je v »Društvenem Domu« v Domžalah na prav slovesen način zaključil dvamesečni gospodinjski tečaj ob navzočnosti namestnika deželnega glavarja, dr. Evgena Lampe, deželnega poslanca dekana Ivana Lavrenčiča, podpredsednika slov. kršč. socialne zveze, Luka Smolnikarja, obeh županov, nadučitelja Odlaseka, staršev in prav mnogo drugega odličnega občinstva. Dvorana je bila prekrasno okinčana s cveticami in zelenjem, po stenah pa so bila razstavljena dela — 300 kosov — ki so jih gojenke same v dobi tečaja našile. Skoraj tri ure je trajala skušnja. Gojenke so izvrstno odgovarjale v vseh predmetih. Vse se je čudilo, kako je mogoče v tako kratkem času doseči tolikih uspehov. Enoglasna je bila sodba vseh navzočih: sedaj pa vidimo, kako koristni so gospodinjski tečaji! Deželni odbornik dr. Lampe je izrekel veselje in zadovoljnost: nad izvrstnim uspehom tečaja in je gojenkam — vseh 24 jih je vztrajalo od začetka do konca! — razdelil spričevala. V imenu gojenk se je Franja Zajec navdušeno zahvalila visokemu deželnemu odboru za prireditev tečaja, gospodom predavateljem, okrožnemu zdravniku dr. Hočevarju, sadjarskemu nadzorniku Humeku, živinorejskemu inštruktorju Krištofu, prav posebno pa voditeljici tečaja, učiteljici Minki Odlasek in učiteljici šivanja, Mimi Cesar, katerima so hvaležne gojenke poklonile šopka cvetic. Pri obedu, katerega se je udeležilo nad 60 oseb, so gojenke praktično pokazale, kako izvrstno so se naučile kuhati. Domači župnik je v imenu katol. izobraž. in podp. društva nazdravil navzočim in poudarjal, kolikega pomena so gospodinjski tečaji, ki napredek in izobrazbo na najlepši način zanašajo v srce naroda, med prihodnje gospodinje, dr. Lampe pa je vnel vse navzoče, da se z veseljem oklepajo katol. izobraž. in podp. društva, ki uspešno deluje za napredek in izobrazbo! Navzoči dobri očetje, skrbne matere gojenk so hvaležno trdili, da je bil ta dan zanje eden najlepših!

g **Iz Mekinj.** Pred par leti se je podal v Ameriko tuk. domačin Franc Staravasnik. Prisluzil si je nekaj malega ter se je hotel vrniti domov. Kar ga napadejo neznani hudobneži pred mestom Čikago; oropali so ga, ubili ter vrgli v vodo. Doma pa žaluje in joka vdova z osmimi otročički. Lansko leto je pa vsled napore — vsak ve, da mora imeti delavec v Ameriki volovsko moč — umrl tudi v Ameriki tukajšnji posestnik Janez Stehničar ter zapustil tudi vdovo s sedmimi otroci. O ti blažena Amerika, po tebi se ne cedi več med in mleko; pač pa raste v tebi bodeče trnje, ki bo

neusmiljeno bicalo naše ljudstvo. Grenki sadovi Amerike se bodo pokazali kmalu tako mnogim družinam, kakor občinam. Ostanite doma, ljudje božji, ter nikari ne letajte brez potrebe v tuje, nevarne kraje. Zapomnite si! Ljubo doma, kdor ga ima. Slovenska domovina je mati naša, ki nas ljubi; Amerika pa je in šele bo našemu ljudstvu pisana mačeha.

g **Z Ježice.** Dne 23. m. m. smo pokopali v Stožicah nadučitelja g. Josipa Tavžlja. Njegov pogreb je pokazal, kako priljubljen je učitelj, ki hoče biti z ljudstvom. Dasi je komaj 16 mesecev deloval na Ježici, vendar si je znal pridobiti ljubezen in spoštovanje vsega prebivalstva. Za njim žaluje cela župnija. Pokojnik je bil blaga duša, zglede ljudskega učitelja. — Rojen je bil pri Sv. Vidu nad Cerknico, študiral v Ljubljani ter služboval po matur najprej pri vojakih, kjer je postal rezervni častnik, potem pa je vstopil k državni železnici. — Ker mu tukaj ni ugajalo, si je poiskal učiteljsko službo, na katero je bil po svojih študijah pripravljen. Najprej je deloval nekaj tednov v Radovljici, potem je šel v Čemšenik, kjer je ostal celih osem let. Od tu je bil na lastno prošnjo premeščen v Radomlje, kjer je ostal le poldrugega leta, da se je preselil na Ježico. — Bolehal je sicer že izza vojaške dobe, a ni tega nihče mislil, da je tako slab. Prejšnjo soboto je bil še v Ljubljani pri okrajni učiteljski konferenci in doma je še dan pred smrtjo počeval. V petek zjutraj pa je bruhnil kri in kmalu nato je Vsemogočni poklical njegovo dušo k sebi. Ježica je izgubila v pokojnem Tavžlju vestnega nadučitelja in organista, razna tamošnja društva svojega člana, obili prijatelji svojega tovariša. Zadnjo čast so mu izkazali trije gg. duhovniki (domači župnik, duhovni svetnik, preč. gosp. Simon Zupan in dva ljubljanska gg. oo. fračiškana), župan g. Vilfan, zastopniki občin Čemšenik in Radomlje, velika množica domačega ljudstva ter vsi šolarji v spremstvu obeh gospodičen učiteljic. Posebno častno pa je bila zastopana »Slomškova zveza« — ki je tudi venec položila na grob — po svojih članih — učiteljih, ki so prihiteli iz mesta in iz vseh sosednih šol, da so spremili sočlana na zadnji poti, celo glavni tajnik je prihitel iz Dobropolj. Rajni Tavželj se je rad udeleževal vseh zborovanj »Slomškove zveze« in njene podružnice v Ljubljani. — Pokojniku želimo večni mir, a družini njegovi skorajšnje tolažbe od merodajne strani, ker se kaže, da so živeli v jako skromnih razmerah.

g **Kamnik.** (Z a h v a l a.) Odkar se je zavzel deželni poslanec in naš dekan č. g. Ivan Lavrenčič v deželnem zboru kranjskem za ureditev razmer v kamniški meščanski korporaciji in dokazal možnost večjega letnega donosa iz korporacijskih gozdov, se je zganil naš liberalni upravni odbor in že lansko leto dal drva nam upravičencem popolnoma brezplačno in še povrh 50 K za hlode, letos pa poleg 5 sežnjev drv 100 K vsa-

kemu upravičencu. Ker je to brezdvomno zasluga gospoda dekana in deželnega poslanca Lavrenčiča, zahvaljujemo se mu tem potom najiskrenejše podpisani upravičenci. (Slede podpisi.)

g Tržiške novice. Cerkevni pevski zbor priredi v nedeljo, 11. t. m., izlet na Blede ob lepem vremenu. Na blejskem otoku bo sveta maša in potem vožnja po jezeru. Popoldne bodo na otoku pete litanije Matere božje. — Dve nesreči sta se zgodili minuli teden. V strojni Mallyjevi se je ponesrečil strojari Golob. Stroj mu je poškodoval več prstov. Prepeljali so ga v bolnišnico. — V papirnici Mollinejevi pa je voz nevarno pritisnil 17letno delavko Močnik iz Križev. Z avtomobilom so jo odvedli v bolnišnico. Dolžnost tovarnarjev je, da poskrbe, da dobijo poškodovani delavci od zavarovalnice primerno odškodnino in ne tako sramotno nizko, kakršno navadno podeljuje tržaška zavarovalnica. — Shod, ki ga je bil sklical g. deželni poslanec Piber preteklo nedeljo h Krvinu, je bil dobro obiskan. Na predlog g. tržiškega župnika so volilci izrazili g. poslancu zahvalo in zaupnico.

g Boh. Srednja vas. Dne 3. t. m. sta bila vrhu Triglava ekscelenca vitez dr. Otokar Trnka, minister za javna dela, in gališki minister rojak ekscelenca Vladislav Dlugosz. Pri povratku sta obiskala tudi g. župnika Berlica v Srednji vasi. Ljubeznjiva visoka gosta sta bila vsa očarana vsled lepote kraja in sta se zelo pohvalno izrazila o postrežbi v slovenskih planinskih kočah. — Od 29. julija do 1. avgusta si je ogledala c. kr. dež. agrarna komisija, na čelu gosp. vladni svetnik pl. Detela, vse naše visoke planine od Velega polja do Komna in Govnjača. Pregledale so se že dovršene melioracije in naprave ter se je napravil tudi načrt za izboljšanje drugih planin. Dela, ki so že dovršena in ki se še nameravajo, so neprecenljivega pomena za povzdigo živinoreje in planšarstva v Bohinju. Iskrena hvala vsem, ki se tako požrtvovalno trudijo za blagor ljudstva, posebno blag. gosp. svetniku pl. Deteli, g. komisarju dr. Vertačniku in nadzorniku g. Preslju, ki se ne strašijo nobenega truda pri svojem plemenitem delu! Istotako pa smo tudi dolžni posebno zahvalo našim gg. poslancem Pibru in Pogačniku, ki so vso stvar spravili v tir. — Letošnja sezona za one, ki žive od letovičarjev, ni posebno ugodna. Največ tujcev je ob jezeru. Zelo dobro je zopet obiskano duhovniško letovišče pri Sv. Duhu. Prihaja tudi mnogo gostov iz Primorskega in Hrvaškega. — Evharističnega shoda se udeleži iz naše župnije šest oseb. Upali smo, da jih bo več. — »Domoljubovi« naročniki so se pri nas precej pomnožili. Vseh skupaj jih je sedaj 180. — Zadnje dni imajo gorski polki vaje po naših gorah. Prišel je tudi oddelek s strojnimi puškami. Prav je, da spozna vojaštvo natančno našo gorsko pokrajino, kar utegne biti kdaj še velikega pomena. — S preložitvijo ceste v Srednji vasi se prične v najkrajšem ča-

su. Trasirala se je tudi cesta okrog jezera.

Dolenjske novice

d Iz Žužemberka. Zadnje zasedanje deželnega zbora nam je izpolnilo dolgo gojeno željo, namreč da dobimo v Žužemberk prepotrebnega živinozdravnika za tukajšnji okraj. Vsa čast in zahvala gre našemu vrlemu poslancu gospodu Vehovcu, ki je tozadevni predlog v deželnem zboru stavil in s svojo spretnostjo tudi dosegel, da je bil isti soglasno sprejet. Da bi se živinozdravnik le kaj kmalu nastanil tukaj! — Posredovalni urad bo tudi pri nas začel v kratkem poslovati. Pri zadnji občinski seji so bili v ta namen soglasno izvoljeni župan Vehovec ter odbornika Rus in Valant za člane, odbornik Stupica pa za namestnika. Upati je, da bodo od slej advokatje bolj redko hodili k nam. No, saj so iz Žužemberka odnesli že toliko denarja, da bi se z njim davno lahko zgradil prepotrebni vodovod, pa še vino bi lahko za večje praznike teklo po njem namestu vode za ta denar! — Vino je res teklo kakor voda zadnji četrtek v grajskih kletih. Prodajali so namreč na dražbi Lenčeto vinsko zalogo, katera je po kratki slavi tako žalostno končala. Lepa prilika je privabila dosti ljudi, ki so pa bili večinoma le pokuševalci. Resnih kupcev je bilo bolj malo, so pa zato tem vredneje kupili vse, kar je bilo kaj prida. Res, ni nesreče brez sreče!

d Škocijan pri Mokronogu. Naši liberalci čutijo od časa do časa potrebo ustanavljati Sokola. Ustanavljajo ga že bogve koliko časa. Samo to je čudno, da se po vsakem poizkusu par pijanih surovin nastavlja po cesti in moti in izziva mimoidoče ljudi. Liberalcem niso dovolj poboji v Zburah. Še naprej hočejo mladino poživiniti. En uboj so že dosegli, drugega, ki se je s smrtjo boril, so z največjo težavo dozdej ohranili pri življenju, pa še ni dovolj. Sokola je dovolj obsodil prevzvišeni gosp. knezoškof. Še bolj se obsoja sam.

d Št. Janž. Po naših goricačih že črički veselo prepevajo, toda žalibog obetajo le skromno trgatve. Toliko bolj se pa vesele svojih sadov naši prosluli liberalci, katerim služi sedaj za »kost« živinorejska zadruga. Vsled liberalnih laži je par plašljivcev iz zadruge izstopilo, pa le tisti, kateri poleg »golaža« zavživajo tudi vse liberalne laži, ki jim jih nudi gostilničar namesto prikuhe. Tega nam pa tudi prijazni Johanov »ata« in njegov »sekundant Hanzel« ne bodeta mogla ovreči. Hanzel pazi, da ne bodeš s svojim »neokretnim avtomobilom« globoko v močvirje zagazil in še marsikateri s teboj! — Zadnji čas je mas zelo skrbelo in radovedni smo povpraševali, kjé je oni »srebrnolasi starček« prejel »odpustke«, ki jih je delil našim možem, ko so vozili opeko za

društveni dom. Mislili smo, da jih je prejel od svete katoliške cerkve. Toda poslušajte: Potom »Domoljuba« pa izvemo, da jih je prejel — iz Tržišča, ko je ves vpehan pribežal v Št. Janž. Dopisniku »Domoljuba« iz Tržišča se zahvalimo za pojasnilo, dotičnemu starčku trgovcu pa kličemo: »Mar bi škornjičke dol' djal, pa bi doma ostal!«

d Romarski shodi na Zaplazu. Dne 15. avgusta, na Marijino vnebovzetje, je na Zaplazu služba božja ob 10. uri. Veliki romarski shod pa je v petek po prazniku, to je letos 16. avgusta. V petek ob šestih zvečer je pridiga in pete litanije, v soboto ob šestih zjutraj romarska služba božja. Božjepotniki bodo lahko prejeli svete zakramente.

d Iz Št. Ruperta. V zadnji številki »Slov. Doma« se je zopet oglasil nič pridopisnik in napadal našega občje priljubljenega preč. g. župnika in kaplana. Natvezil je vsakovrstne reči in vse je zavil po svoje. To je dobro, da se pošteni šentrupertčani toliko ozirajo na njegove čenče, kakor na lanski sneg. Toda ta grdi dopisnik nad vse hvali tukajšnjega orožniškega stražmojstra, ki odpotuje te dni iz Št. Ruperta. No, žalovali bodo za njim le dopisnik »Slov. Doma« in tisti, ki hodijo raje v gostilne, kakor v cerkev. Drug pa prav nobeden. Dalje napoveduje oni dopisnik, da se bo sedaj šele začel pravi boj, da se bodo liberalci organizirali in bodo imeli našim nasprotna društva. Prav! Bomo vsaj spoznali liberalce, ki razdirajo mir, gledajo le na svoj žep, se norčujejo iz verskih resnic, zavijajo resnico, napadajo mirne Orle, zasmehujejo verne občane, kradejo ugled zaslužnim domačinom itd. Tudi pri nas bo potem drugačno, pa boljše življenje!

d Drenovec pri Vinici. (Požar.) Dne 28. m. m., v nedeljo, se je vnel velik požar na Drenovcu pri Vinici, ki je skoraj docela uničil vas. Goreti je začelo okrog 1. ure popoldne, ko so ravno ljudje šli k večernicam pri posestniku Mat. Lovrinu, kateremu je razen vsega poslopja pogorelo tudi četvero glav živine in osmero ovac, zraven se je pa še sam hudo opekel. Ker je nastal takoj precejšen veter, se je požar z veliko naglico razširil po celi vasi; zgorela so večinoma vsa poslopja posestniku Matetu Lovrinu št. 4, Jožetu Špelič št. 3, Juretu Šunič št. 5, Juretu Perko št. 7, Ivani Medoš št. 9, Matetu Perko št. 11; deloma Mikotu Fugina št. 6, Ivetu Balkovec št. 10, 19. Nesrečo še povečuje to, da je na praznik sv. Rešnjega Telesa gorelo v isti vasi in je sedaj Jakobu Flajnik št. 15 in Matetu Medoš št. 14 zgorelo to, kar je še takrat ostalo, in že nanovo navoženi material. Nesreča in beda je velika, ker je pogorela posestnikom vsa hrana, krma in vsa strn. Gasila je viniška požarna bramba. Ognjegasci so delali s pohvalno požrtvovalnostjo in so slednjič s pomočjo požarne brambe iz Dragatuša ogenj omejili in popolnoma zadušili.

Notranjske novice

n **Prem.** Zadnje nedeljo je Kmečka zveza za reško dolino pri nas priredila političen shod. Poročal je poslanec dr. Žitnik o delovanju državnega in deželne zbornice. Pojasnil je vse važnejše sklepe obeh zborov in odločno zavračal zlobne in neutemeljene napade političnih nasprotnikov na poslance S. L. S. Zbrani volilci so poslancem izrekli zaupanje.

n **Žiri.** Tečaj za knjigovodstvo se bo otvoril v najkrajšem času v Žireh v dvorani Izobraževalnega društva. Naj ne zamudi nihče prilike, kdor ima opravka z gospodarskimi računi in čuti, da si ne more sam pomagati pri zapletenih računih. A tudi drugim, ki jim je mar red in točnost v gospodarstvu — kar je pogoj za blagostanje, bo tečaj mnogo koristil. — V nedeljo, dne 11. avgusta po popoldanski službi božji bo predavanje v Društvenem domu; predaval bo gospod Gruden, znan kot izborni predavatelj, ki si želi mnogo poslušalcev ne samo iz vrste Orlov, marveč vseh odsekov Izobraževalnega društva. — Izdelava velikega oltarja v župni cerkvi se bo skoro pričela. Po zadržanju podučeni oseb bo oltar do birme (17. nov.) po večini dovršen, torej ne samo oltarna miza, kot se je dosedaj mislilo. Oltar, s prekrasno mozaik sliko v slepem oknu, bo izgotovljen po predpisih, kakor jih zahteva cerkveno bogoslužje, lepa umetnost in veličastna stavba nove cerkve. Veščaki sodijo po načrtu, da bo oltar, ko bo popolnoma gotov, nekaj izredno veličastnega, lepega in redkega, a v kljub temu ne predrag. — Prirčno se je poslovil žirovski odsek Orlov od svojega predsednika g. Jankota Cegnarja. Poslovilni večer je privabil mnogo udov iz raznih odsekov Izobraževalnega društva, za katero je zastavil odhajajoči navdušeno svoje moči. Kako sladka je zavest pri ločitvi, da homo potom organizacije naših družtev ostali še vedno združeni z vrlim odhajajočim članom. Istih uspehov kot jih je imel g. Cegnar v Žireh, mu želi Izobraževalno društvo Žiri—Dobračeva na vsem nadaljnjem delovanju.

n **Planina pri Vipavi.** Zadnji shod, ki ga je sklicala Kmečka zveza vipavska na Planini, je bil za nas nekaj posebnega. Povabljeni so bili tudi liberalci, zato smo mislili, da bo kaj prepričala, pa prišlo je drugače. Predsedoval je naš gospod župan. Prvi je govoril gospod Marko Natlačen o nameravanem novem davku na vino. Pokazal je, kako bi bil ta davek krivičen, državne finance pa ne bi bile nič na boljšem, ker bi ves ta dohodek šel za plačo za to postavljenim uradnikom. Vsem govornikovim besedam smo vsi pritrjevali. Toda čudno, tudi drugemu govoru ni nikdo ugovarjal. Dr. Mirko Božič je namreč orisal delo poslancev S. L. S., odkar je naša stranka na krmilu. Ceste, vodo-

vodi, podpiranje živinoreje in združništva, gospodinske šole in kar bo še v bližnji bodočnosti izvršenega, nam pričča, da pri nas vstaja zora tudi za kmečki stan. To je vse kaj drugega, kakor je trdil naš liberalni bivši krčmar, ki sam nikamor iz hiše ne more in ve samo to, kar mu ucepi liberalni »Slovenski dom«, potem pa razlaga gostom, da se klerikalci vežejo z Nemci, da bodo deželo na kant pripravili i. t. d. Da je pa večina naših liberalcev drugačnega mnenja, dokazuje njihovo glasovanje za resolucijo, ki jo je stavil gospod župnik na shodu. Vsebinska te se glasi: Današnji shod izreka zaupnico poslancem S. L. S. in jih pozivlje, naj se kakor doslej tudi zanaprej z vsemi silami upirajo vinskemu davku. Ne samo naši možje, ampak tudi dosedanji naši nasprotniki so na shodu spoznali, od katere stranke more kmet upati pomoči. Zato je pa nek liberalni gospodar po shodu dejal: Najboljše bi bilo res, če bi bila tudi pri nas na Planini samo ena stranka!

n **Na Petkovcu pri Rovtahn** se je obhajala 22. julija t. l. zlata poroka Frana in Uršule Hladnik. Ganljivo je bilo, ko je vršil cerkveni obred z lepim nagovorom starejši sin slavljencev, deželni in državni poslanec, župnik Ivan Hladnik. Navzoč je bil tudi brat zlatoporočenca Anton Hladnik, kr. profesor v Osjeku. Naj bi Bog zlatoporočencema, ki sta doživela sedaj v krogu svojih sinov in vnukov vesele ure, dodal še mnogo srečnih in veselih dni.

n **Sv. Trojica nad Cirknico.** Pomenljiv dan je bil za trojiško župnijo nedejla 28. julija. Obhajali smo dvojno slovesnost. Vršila se je ta dan inštalacija novega župnika gospoda Ivana Štrubelja, kateri je že deset mesecev služboval pri nas kot župni upravitelj, in pa blagoslovljenje prenovljenih stranskih oltarjev. Ugodno vreme je privabilo na to slovesnost obilo ljudstva tudi iz sosednih župnij, tako da je bila velika prostrana cerkev natlačeno polna. Popoldne po večernici pa so dekleta iz Marijine družbe uprizorile igro »Dve materi«. Dasi so vse prvokrat nastopile na odru, so prav dobro rešile svoje vloge. Ljudstvo, katerega se je bilo nenavadno veliko nabralo, je bilo polno hvale. Čula se je samo ena želja, da bi se kmalu zopet kaj enakega priredilo pri Sv. Trojici.

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Sv. Križ pri Kostanjevici. V nedeljo, dne 11. avgusta, popoldne ob treh se vrši v dvorani g. Ruperja občni zbor Kmečke zveze, pri katerem poroča državni in deželni poslanec preč. g. Hladnik. K obilni udeležbi vabi odbor.

Rakitna. Prihodnje nedeljo, 11. t. m., bo mo videli v Rakitni nekaj novega. Borovniški Orel se bo dvignil na naše višine. Prišli bodo k nam krepki fantje Orli iz Borovnice ter priredili tukaj javno telovadbo na prostem; nato bodo uprizorili v šolskem poslopju veselo bur-

ko, o kateri pravijo, da bo spravila vsakega Rakitčana v dobro voljo. Pridite skupaj, fantje! Boste videli, da tudi visoka rakiška tla ne bodo neugodna.

Iz Šmarce. V nedeljo, dne 11. avgusta, popoldne ob 5. uri se bo vršil v Šmarci v Društvenem domu ustanovni shod Sadjarskega društva za kamniški politični okraj. Ker bo to društvo zelo velikega gospodarskega pomena, se vsi, ki se zanimate za sadjerejo, uljudno vabite, da pristopite kot udje k imenovanemu društvu in da se ustanovnega shoda udeležite. K obilni udeležbi vabi uljudno pripravljajni odbor.

Preserje. Na Veliki Smaren bo priredil borovniški Orel izlet v naš kraj. Popoldne po litanijah bo na prostem pred cerkvijo javen ljudski shod, kateremu bo sledila telovadba. V gostilni pri županu se bomo pošteno lahko pogovorili, če bi ne kazalo tudi pri nas ustanoviti telovadni odsek. Ze v Rakitni se pogovarjajo o Orlu in mi menda vendar ne bomo zadnji!

Št. Jurije pri Šmarji. Dekliška Marijina družba priredi dne 15. avgusta 1912, ob pol peti uri popoldne igro v dveh dejanjih: »Sveta Neža« z živo sliko, petjem in godbo. Pri predstavi svira iz prijaznosti domača orlovska godba. Uljudno vabimo vse domačine pa tudi naše sosede k naši prireditvi.

V Mengšu bo v nedeljo, dne 11. avgusta, ob pol štirih popoldne v Društvenem domu priredilo ljubljansko Katoliško mladeniško društvo gledališko predstavo. Uprizorila se bodo Calderonova igra »Stanoviti kraljevič«, ki jo je iz španščine preložil dr. Mihael Opeka. Igra »Stanoviti kraljevič« se šteje med najlepše umotvore velikega španskega dramatika; posebno ceno daje igri vzvišena nravna vsebina. Dejanje igre je vzeto iz zgodovine bojev med Španci in mohamedanskimi Mavri. Pred igro bodo pevc ljubljanskega Katoliškega mladeniškega društva zapeli nekaj zborov. Vstopnina je za sedeže I. vrste po 1 K, za sedeže II. vrste po 60 vin., za stojišča 30 vin.

Št. Jernej. Velik mladeniški tabor se vrši na Veliki Smaren, dne 15. avgusta, v Št. Jerneju na Dolenjskem. Ta dan prihite v Št. Jernej mladeniške Marijine družbe leskoveške dekanije in Orli krškega okrožja. Vabijo se pa še vsi drugi mladeniči iz bližnjih in daljnih far. Spored: Ob 10. uri dohod v Št. Jernej. Zbirališče društvena dvorana. Ob pol 11. uri slovesna sveta maša. Ob 12. uri kosilo. Ob dveh litanijah. Ob pol treh spredov z godbo v bližino Starovas. Tamkaj na prijaznem gričku pri cerkvi velik shod. Po shodu javna telovadba Orlov krškega okrožja. Po telovadbi veselica: godba, petje itd.

Novo mesto. Abiturijenti novomeške dijaške Marijanske kongregacije prirede svojim somišljenikom in prijateljem veselico v nedeljo, dne 11. avgusta v Rokodelskem domu ob pol štirih popoldne za okoličane in ob 8. uri večer za meščane po temle sporedu: 1. Pevska točka »Savska«, dr. G. Ipavic. 2. Pozdravni govor. 3. Igra »Spoštuj očeta« v treh dejanjih. Ker je čisti dobiček namenjen za poravnanje velikih stroškov kongregacije, zato prosijo podpisani k prav obilni udeležbi iz mesta in dežele. — Abiturijenti-kongregantisti.

Iz Mekinj. Tukajšnje katol. slov. izobraž. društvo priredi na Veliki Smaren, dne 15. avgusta t. l., v Društvenem domu popoldne ob pol štirih v proslavo Slomškovega spomina veselico s sledečim sporedom: 1. Aljaž »Stražnik«. 2. Ferd. Juvanec »Rožmarin«. 3. Gerbič »Slovanski brod«; te tri točke proizvajajo društveni moški zbor. 4. Govor. 5. »Don Manuel« ali trojni angeljski pozdrav. Igrokaz s petjem v treh dejanjih. Igra ima mnogo krasnih prizorov, ki vzbujajo in utrjujejo v gledalcih verski moment ter ljubezen do domovine. Povzdignila bodo igro lepe obleke ter krasna scenerija. Prihite, prijatelji prave izobrazbe, ob blizu in daleč ta dan, ki je obenem patrocinj naše farne cerkve, v naš prijazni dom. Zapuščali ga boste z najlepšimi spomini na lepe domorodne pesmi ter krasno igro.

Vače. Pri nas in okrog nas vzbujajo prireditve obsavskega okrožja Orlov splošno zanimanje. Pripravljamo se ves čas, toda očitno, ker delamo za sveto in pošteno stvar. Ker se bo slavnost vršila v večjem obsegu ter se zlasti za telovadišče rabi večji raven prostor, ki ni nalez javne poti, zato smo primorani prenesti

1918

Milo je zaupen predmet!

Kako to, da oboladajo Schichtova mila celo monarhijo?
Ker so nedosežna v kakovosti, štedljivosti in čistosti.

Kupci pozor! Naprodaj je 20 minut od postaje Otoče **manjše posestvo**

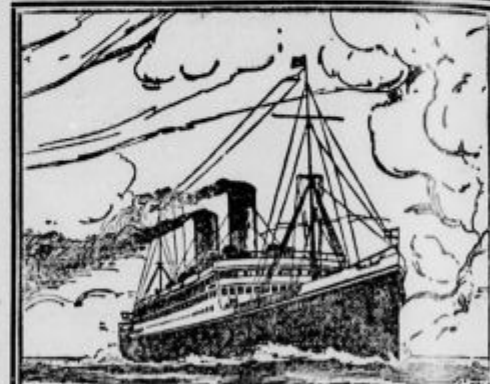
v lepem in rodovitnem kraju, v vasi blizu farne cerkve. Novo zidana hiša z več sobami, novi svinjaki, nova drvarnica, vodnjak, kozolec, hlev za tri govedi, vse v najboljšem stanju. Pri hiši je velik sadni vrt. Nadalje je travnik, njive in gozd. Cena vsemu posestvu je 10.500 K. Prodajo se pa tudi na željo kupca vse premičnine, živa, mrvca, oprava in vse orodje ter poljski prideški. Proda se zaradi odpotovanja. Več pove lastnik **Jožef Rakovec, Zg. Dobrava št. 7, pošta Podnart, Gorenjsko.** 2231

Pozor! Naprodaj je novo sezidan mlin, z veliko vodno silo, tik glavne ceste, z lepo njivo in travnikom; 30 minut od železniške postaje, v lepem kraju na Koroškem. Ponudbe naj se pošljejo pod št. 400/2232 na upravništvo „Domoljuba“. 2232

Zavod sv. Marte

v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi 15, I. nadstr. sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje službe. Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. — Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza „Marijin dom“.

Naročajte sobotnega „Slovenca“

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na

Simona Kmetetz-a
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 28.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

Najboljša in najcenejša postrežba za drogerije, kemikalije, medicinska zelišča, tudi po Kneippu, ribje olje, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, sredstva za desinfekcijo. Velika zaloga najfinjšega konjaka in ruma. 2726

Oblastveno koncesirana oddaja strupov.

Za živinorejce: posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, cocjan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc,
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. Ceniki zastoj.

Št. 1038. 14kar. zlato K 15.—
Št. 1038. Novo zlato K 6.40
Št. 1064. Zlato na srebro K 2.70

Šr. 1046. 14 karat zlato K 9.—
Šr. 1046. Novo zlato K 4.70
Šr. 1068. Zlato na srebro K 2.50

Kesal

se je dosedaj še vsak, ki je kupil uro, zlatino in srebrnino, predno je videl veleznimivi in bogato ilustrovani cenik

H. Suttnerja

v Ljubljani, Mestni trg št. 25 ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trepžno in okusno blago po nizki ceni. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopošlje takoj, postnino prosto.

H. Suttner Ljubljana

Mestni trg št. 25

Največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastoni

dobi vsakdo

H. Suttnerjev

vleznimivi in bogato ilustrovani cenik za ure, zlatino in srebrnino, kdor žrtvuje

5 vinarjev

za dopisnico na tvrdko

H. Suttner

v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Predno se odločite za nakup ur, zlatnine in srebrnine zahtevajte cenik.

Št. 1109. 14-kar. zlato z opal-kam. K 9.70

Št. 1149. Srebrna broška K 1.50

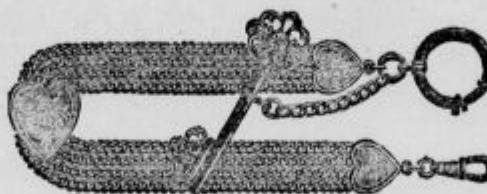
Zlato na srebro K 3.—

St. 748. K 13.50

St. 523. K 12.50

Št. 748. Srebrna cil.-rem., z dvojnimi pokrovom, trepžno kolesje na 6 kamnov, K 13.50
Št. 523. Srebrna anker-rem., Roskopf, z dvojnimi pokrovom, trepžno kolesje, K 12.50

- Št. 873. Nikelnasta verižica z obeskom K 2.20
- 854. Srebrna verižica s srcem trivrstna 5.70
- 854. " " " " 4 vrstna 7.50
- 854. " " " " 5 " 9.—
- 853. " " " " 8 šestimi srcl 6 vrstna K 12.20
- 853. " " " " 8 " 15.80
- 861. " " " " 10 " 26.—
- 860. " " " " 15 " 42.—

Št. 720. K 9.70

Št. 723. K 11.70

Št. 735. K 13.

Št. 735. K 13.—

Št. 736. K 13.70

Št. 735. Srebrna cil.-rem., z močnimi pokrovi, fino kolesje, na 6 kamnov, K 13.—
Št. 723. Jednaka nekoliko večja K 11.70
Št. 736. Jednaka nekoliko večja z zlatim obročkom, K 13.70
Št. 720. Srebrna cil.-rem., z navadnim kolesjem, brez okraska, K 9.70

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 6. avgusta 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	75	Ziva vaga:		
H2	21	70	Goveda pitana	81	—
Ajda	24	60	Teleta težka	108	—
Ječmen	18	40	Teleta mala	100	—
Oves	23	—	Praščiči	134	—
Proso belo	26	50	Koštruni	106	—
Proso rumeno	18	20			
Koruzna stara	20	20			
Koruzna nova	—	—			
Leča	25	20			
Grah	28	30			
Laneno seme	43	—			
Grštica	30	40			
Domača detelja	32	—			
Fizol Rumanca	33	—			
Fizol Prepelica	33	—			
Fizol Mandolon	39	—			
Cebula	8	—			
Krompir	5	80			
Želje sveže	7	—			
Želje kisto brez	—	—			
soda	22	—			
Repa gorenska	96	—			
Repa sveža	6	—			
Repa kista brez	—	—			
soda	21	—			
Brimje	—	—			
Kumna	80	—			
Oreh	—	—			
Gobe suhe	300	—			
Ječice	—	—			
Zelod	—	—			
Smrčkovi storži	4	80			
Seno	2	20			
Slama	3	20			
Stelja	—	—			

Gospodarska zveza v Ljubljani priporoča svoje veliko zalogo špecerij-skega in kolonijalnega blaga trgovcem na deželi. V zalogi ima pristna domača vina.

Razpošiljam orožje vsake vrste za poslušanje za 10dnevni ogled. Puška črnoreva Lankaster K 20, dvoceva Lankaster K 30, Hammerless-puška K 70, Flober K 8, samokres K 5, pištolja od 2 K naprej. Ilustrovan cenik zastoj. F. DUŠEK, tovarna orožja, Opočno št. 2137, ob drž. želez. Če. ko.

Domač gorski tkalec sem in pošiljam razno blago, kakor kanfanas, cefir, platno, krizot, delen, brisače, otirače, beli gradl, stlas, modro in platneno in blago druge reči 40-50 m I. kakov. K 17 40-50 m II. kakov. K 22 proti povzetju, poš. prosto. Franc Maršik, Češka Cerma, pošta Nachod.

Prodaja se zaradi izselitve lepa hiša z vrtom pri cestni, sezidana pred dvema letoma, 10 let davka prisot, tri mince z mesta Celja. Pod naslovom **Josefina Hervatin**, Brez 9. Celje.

Tovarna „JANUS“ - koles 3 letno jamstvo

Največja in najboljša tvrdka na kolesa; živalne stroje ter njihovo delo. **Najboljši izvor** za kolesa, živalne stroje, pnevmatiko in druge potrebščine. Janus kolesa s 3 letnim jamstvom od 95 K naprej. zunanja pnevmatika (Mantel) od K 4-20, notranja pnevmatika (Luftschlauch), prve kavosti, nosočiti, od K 2-80, acetilinske svetilke od K 2-10, od K 1-20 ročni zvonci in dr. od 20 h, prvovrstna verižica od K 2-70, pedali prve vrste od K 2-50, pesta s prostim tekom (Freilaufnabe) od K 12-50 naprej. Sedla, srbice, osi itd., za vse sisteme, umij. cevi v vseh merah itd., najceneje. Lastne popravne, savod za ponikljanje inemaj liranje. Pošilja vsak dan po pošti. Zahtevajte cenik 1912 zastoj in poštnino prosto. Dvozna tvrdka za kolesno obrt **Maks Skutežar**. Dunaj I. Stubenring 4.

CLIMAX motori na petrolej
Najcenejši obrat.

Komanditna družba **Bachrich & Co.** tovarna za motorje **DUNAJ XIX 6**, Heiligenstädterstr. 83/1e.
Najstarejša specialna tovarna monarhije za dvotaktna motorje na surovo olje.

Izjava.
Podpisana **Marija Smove**, posestnika hči na Dobrovi št. 4. s tem preklecujem vso lažljivo govorico, ki sem jo raztrosila o gdu, po domače »Grohcu« iz Dobrove, obžalujem to svojo nepremišljenost in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. 2386
Dobrova, dne 17. junija 1912.
Marija Smove iz Dobrove št. 4.
Posestvo na prodaj na Šimniku.
Posestvo obsega čez 60 oravol sveča. Je bolj v hrbih. V hiši je gostilna in trafika. Več pove Marijana Bratun, Šimnik, p. Kresnice. 2387

Vsled druž. raz. **krasno posestvo** v zelo prometnem se prodaja nem kraju na Gorenjskem. Obstaja iz hiše z gostilno, gospodarskih poslopj, njiv, travnikov in gozdov. — Proda se vse skupaj ali posamezno. Kje, pove upravnništvo Domoljuba pod št. 2279

Vijake 2373 za **stiskalnice** (preše)
Izdeluje po naročilu in nizkih cenah.
A. Tomšič kovač, Verd, p. Urhnikar.

Nikake 2083 **utrujenosti**

ne občuti pridni telovadec in vztrajni pešec tudi pri večjem naporu, ako si omisli na pete **pristne**
PALMA kavčuq-podpetnike
Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah.

1680
Zahtevajte vselej izrecno lo tekom 19 let najboljše preizkušeno „**Barthel**“-ovo klajno apro. Ponaredbe zavrnite! Dobiva se pri vseh trgovc'h; kjer ne, pišite naravnost **Mihaelu Barthel & Co., Dunaj X/1 Siccardsburgg. 44** 5 kg 2 K z Dunaja, 50 kg 11 K iz Ljubljane ali Maribora. Dopoljuje se slovensko!

Sprejme se poštni sel pri pošti v okolici Ljubljane, fant v starosti od 16 let naprej, v prostem času opravlja tudi drugo delo. Ponudbe se pošiljajo na upravo „Domoljuba“. 2431

10.000 m ostankov.
Do zadnji katastrofi pri kateri je prišla moja tovarniška zaloga pod vodo, sem bil prisiljen cele kose razkosati na ostanke in prodajati po 50% pod ceno. To je razno blago kakor: Kanafas, oksford bela tkanina zefir, flaneli, razni modrotlaski za obleke in predpasnike, parhenti itd. Po vodi povzročeni komaj vidni madeži se dajo lah o odstraniti. 2425
Razpošiljam: 1 zavitek 5 kg z: 18 K po povzetju.
Pri naročilu 2 zavitkov poštnine prosto.
Ant. Marsik, mehanična tkalnica za pisano blago Glessshübel I/ Neustadt a/ M. Česko.

Ceno Posteljno Perje
1 kg sivlega skubljenega K 2-—, boljsega K 2-40, pol belelega prima K 2-80, belega K 4-—, tinega mehkega puha K 6. prvovrstnega K 7-—, 8-— in 9-80. Sivlega puha K 6-—, 7-—, belega tinega K 10-—, prsnega puha K 12-—, od pet kg naprej franko.
Douršene napolnjene postelje
Iz gostega, trpežnega, rudečega modrega ali belega tuliet (nanking) blaga I pernica 180 cm dolga, 130 cm široka, s 2 zglavnicama, vsaka ca. 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim sivim, puhastim in terpežnim posteljinim perjem K 10-—, s polpuhom K 20-—, s puh perjem K 24-—. Posamezne pernice K 10-—, 12-—, 14-—, 18-—. Posamezne vzglavnice K 2-—, 3 60, 4-—. Pernice 200x140 cm velike K 13-—, 15-—, 18-—, 20-—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4 50, 5-—, 5 50. Spod. pernice iz najboljšega gradla za postelje 180x116 cm velike K 15-— in 18-—, razpošilja proti povzetju ali naprej vpisčilu.
Maks Berger Debenica št. 235 a Češki les. Nikak riziko, ker se zsmenjava dovolj ali denar vrne. Bogati ilustr. cenik vsega postelnega blaga zastoj.

Serravallo železnato Kina-Vino
Higienična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kalajni. Povzročia slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus. Večkrat odlikovano. Nad 7000 zdravniških spričoval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TEST-Barkovlje.

Daje po

4³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

po 4³/₄ % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

2553

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo, oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopolnje popolnoma zastoni. 2156

158

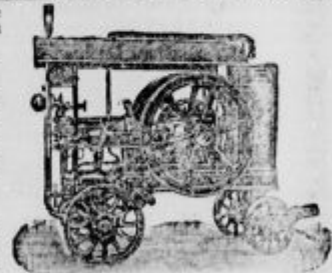
Motorji. Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 16 do 20 HP. Obratni stroški 1-1½ vinarja na uro za konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na bencin, petrolin ali bencol: od 1-20 HP, kakor tudi lokomobili od 2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Paa usqasse 3. — Budapešta, VI., Váci-körút 37.

Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastoni.

Razširjajte Domoljuba.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. decembra 1911
čez 82 milijonov kron.

Lastna glavica K 704.939.27

Stanje vlog dne 31. decembra 1911
čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

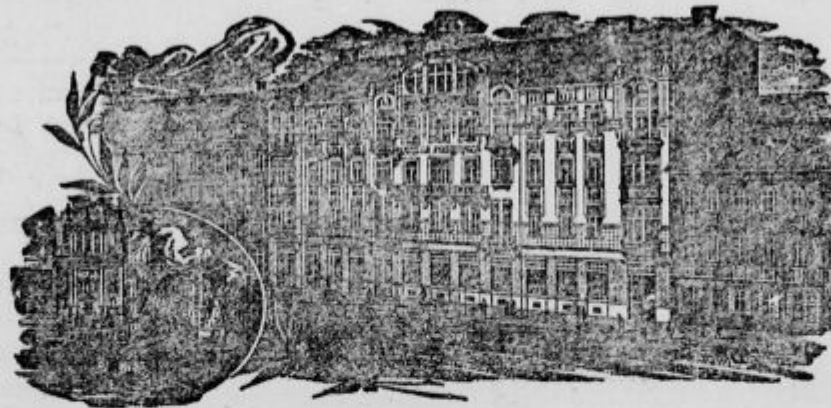
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta st. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevjo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim združnikom posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskompirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastla, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici št. 2.

Obrestuje hranilne vloge po 4¹/₄ % brez vsacega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje ločnalsna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim komunalnim zastopom v 4¹/₂ % na listih po zadolžnicah. 840

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po 4¹/₂ %

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Gospodinje! Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlin-ska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najči-stejše goveje obistne tolsče z visoko pasteurizirano smetano, ima torej največjo re-dilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najči-stejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je za 50% cenejši od navadnega pres-

nega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši nego to.

Samo Blaimschei-nov „UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno ma-slo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje Blaimscheina „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsa-kem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej bogati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

samo **Blaimscheina „Unikum“ margarino**

Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

OXO
Kocke za govejo juho
dajo najboljšje jamstvo za izovstno kakovost ker so v največji tovarni za mesne izolečke na svetu
Liebig-družbe napravljene.

Adolf Hauptmann-a nasled.
A. ZANKL SINOVI
tvornica barv, lakov in firnežev
priporoča: 214
oljuate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps) olje za podo in stroje, karbolinje, čopiči itd.
Naslov zadostuje: **A. Zankl sinovi, Ljubljana.**
Cenik zastoj.

❖ Zastopstvo ❖ za visoko provizijo

poveri zanesljivim osebam znana solidna češka veletrgovina sukna in modnega blaga za gos-pode in gospe, kateri bi hoteli obiskovati za-sebne odjemalce.

Lepi dohodki se obetajo tudi gg. potnikom z drugo vrsto blaga, kateri bi mogli na svojem trgovskem potovanju vzeti cenik s seboj. Prijazne ponudbe na upravo lista pod naslovom: »Gotov dobiček 200«.

V Ameriko in Kanado
zložna, cena in varna

Cunard Line
vožnja s 3:98/12

Bližnji odhod iz domače luke
Trsta: Carpathia 6./8. Saxonia 20./8. Panonia 27./8. 1912.

Iz Liverpoola: Lusitanija, (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 17./8. 7./9. 28./9. 26./10. 1912, Mauretania 10./8., 31./8. 21./9. 12./10. 1912.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomšk. ul. 25,** blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razred **K 220** — za odraslo osebo všteti davek in **K 120** — za otroka pod deset let všteti davek.

Izjavljam,

da je potrebno v vsakem gospodinjstvu zanes-ljivo razkuževalno sredstvo. Za čiščenje ran, turov, za odvrnitev infekcijskih bolezni, v svrhu desinfeciranja ob bolniških posteljah ter preprečenja slabega duha ter potenja nog je steklenica

Lysoforma

kot desinfekcijsko sredstvo priznано najboljšje. Dobiva se z vporabnim navodilom v vsaki le-karni in drožeriji po 80 v izvornih steklenicah. Lysoform toaletno milo 1 K komad. 206 52—1

Varstvo proti požarom!

Ako hočete mirno spati, krijte strehe z asbestnim škrikljem

ki je štirikrat lažji od opeke, zelo ličen in ne drag.

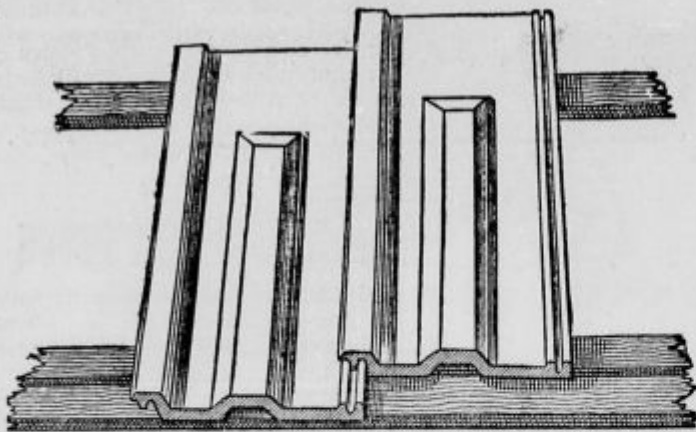
ZAJEC & HORN, betonsko podjetje, Ljubljana.

Šumenje v ušesih
ali če komu iz ušes teče, ali slabo sliši in vsako neprirojeno gluhost odstrani v najkrajšem času
sv. Bonifacija ušesno olje.
Cena 4 K. Pošilja: Stadtpostek Pfaffenhofen a. Illm P.Bavarsko.

Najcenejši nakup
sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilha razne vrste odev in prtov itd. si vsakdo nabavi, kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino
I. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.
Vzorce pošljem poštne prosto. 3579

Hiša na Bregu za Savo odaljena eno uro od Kranja, s trgo-vino mešanega blaga, vinotočom piva in vina, travnikom, sadnim vrtom, njivo, hle-vom ter skladiščem, se takoj proda. — Več se izve pri 2265
Francu Lukeš, Mestni trg 118, p. Kranj.

Najboljša češka tvrdka.
Ceno posteljno perjel
1 kg sivoga, dobrega skublje-nega 2 K; boljšega 2 K 40; prima pobelega 2 K 80; be-lega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežno-belega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.
Dovršene napolnjene postelje
iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-biagn. 1 pernela 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 bla-zinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena s novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjelom 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernelo 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernelo 200 cm, dolge, 140 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje per-nelce iz močnega, pasastega gradla. 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 štroke, 12 K 80. Zamenj dovoljena, za nepovratno denar nazaj, višje franko. Cenik zastoj in franko. 2261
S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini patent. dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“

Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

814

Spretni zastopniki se iščejo

Lovske puške

2116

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnimučnikom, priporoča :

Prva borovska orožnootvarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejitvami, z. v Borovljah na Koroškem

Geniki brezplačno in poštine prosto.

Edino slov. narodno podjetje!

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovska cesta št. 5.

Podpisani voditelji Hotela Trabesinger se vjudno priporočata vsem velečenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe svažne sobe po primerli cenli, nudi se izborna kuhinja in zaječno pristna in dobra vina iz slovenskih gorle. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa v sredah, prijetno slovensko družbo. V poletnem času pričakuje na kôlovozni gostov domači omnibus. Slovenski romarji in romarice, ustavljajte se samo v edino slovenski gostilni „Hotel Trabesinger“ v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. Za mnogobrojen obisk se toplo priporočata voditelji hotela

2118

Lojzika in Pepca LEON.

Tovarna štedilnikov H. Kloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelanasti štedilniki kakor tudi iz majolike za gospodinjstvo, hotele, restavracije i. d. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irske peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte

„Izvirne Kloseus - štedilnike“ in zvrnite slabše izdelke.

3973

Ceniki zastoj.

Manufakturna (gvantna) trgovina

„Pri Miklavžu“

Medena ulica (zraven železnice) Ljubljana

je bila vsled obilega obiska primorana prostore izdatno povečati. Tukaj najdete sedaj zelo svitlo in zračno trgovino, bogato založeno z najnovejšim blagom. Kupi se zanesljivo dobro, ker se ne preceni. Za jesen in zimo se vpelejo na zahtevo mojih častitih odjemalcev tudi izgotovljene obleke in suknje za moške in dečke, pelerine in dežni plašči kakor tudi suknene in plišaste vrhne jopice za ženske. Blagovolite iz prijaznosti med znanca razglasiti. Jesensko in zimsko blago je dobro odbrano in že v veliki množini prihaja.

Veliko zalogo in ugodne cene najdete pri nakupu blaga za obleke

pri

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Ustanovno

leto 1869.

661

Kdor še ne ve, naj si zapomni, da je sedaj gvantna trgovina

„Pri Škofu“

v hiši

Pred Škofijo št. 3

zraven Škofije ali nasproti gostilne „pri Sokolu“.

V prostorni svitli trgovini, kakor tudi v prvem nadstropju je na razpolago velika zaloga blaga. Vpelje se tudi to jesen (čez mesec dni) popolnoma na novo izgotovljene obleke za moške in dečke, pelerine in dežne plašče, ženske vrhne jopice iz sukna in pliša. Izdelovalo se bode tudi po odbranem blagu na mero po lastnem krojaču v hiši. Blagovolite se pri nakupu jesenskega blaga in oblek po tem ravnati.